Է. ՏԱՐԻ 2026 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 8 ԱԱՀՄԻ 4383—Հ. Տ. 17 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1890—Ն Տ. 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1890—ՀԻՋՐ. 14 ԲԻՊԻԼ ԷՎՎԷԼ 1308 ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՎԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آروك
غزته‌سى ادارەسنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՎԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	տարի	160
» »	»	80
» »	»	40
Գաւառաց »	»	200
» »	»	100
Օտար երկրաց		50
» »		25

Դուրս գրուած լրագրաց համար ծախքը ցարդեալ վճարած է
խմբագրութեան. գրուած նամակ կամ գրութիւն առ չտրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Ս. ՊՈԼԻՍ, 17 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԴԷՊԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Հոկտ. 23ին, Պ. Կլատսթոն ի Ուէսթ-Քօլտրը մեծ գումարման մը մէջ երկարօրէն խօսեցաւ օրուան խնդրոց վրայ։ Ըսաւ թէ ինք Անգլիոյ և Իռլանտայի միջև միութեան օրէնքին ջնջումը չի պահանջեր, այլ կը խնդրէ որ Իռլանտայի թողուի իւր ներքին տեղային գործոց մասակարարութիւնն, որով Իռլանտացւոց մէկ մեծ փափաքը կ'իրագործուի, և Անգլիոյ կեդրոնական խորհրդարանին վրայէն ծանր բեռ մը կը վերնայ։ Բայց ինք չառաջարկեր որ Իռլանտայի երեսփոխանները այլ եւս չբազմին Լոնտոնի կեդրոնական խորհրդարանին մէջ։ Պ. Կլատսթոնի այս վերջին յայտարարութիւն կարևոր է։ որովհետև այս կերպիւ Պ. Կլատսթոն իւր 1886ի Իռլանտական ծրագրոյն մէկ հատուածը կը ջնջէ, որ շատ մը առարկութեանց բախած էր յայնժամ։ Պ. Կլատսթոն 1886ին առաջարկած էր որ Իռլանտայի մէջ խորհրդարանի մը հաստատումէն ետք, Իռլանտայի երեսփոխանք այլ եւս չբազմին Լոնտոնի խորհրդարանին մէջ։ Հիմակ այս կէտը բարեփոխելով, կը յուսայ աւելի շատ համամիտներ գրաւել։

Պ. Կլատսթոն կը պահանջէ նաեւ ընտրական բարենորոգում մը, որուն համեմատ ամեն ընտրող մէկ քուէ միայն ունենայ, մինչ այժմ Անգլիացին այնքան քուէներ ունի որքան ընտարաններ։ Կը պահանջէ նաեւ որ երեսփոխանական պաշտօնին տեւողութիւնն, որ այժմ եօթն տարի է, աւելի կարճ լինի, և կը խորհի թէ՝ կարեւոր խնդրոց մէջ՝ ժողովրդեան ստուար զանգուածն աւելի լուսամիտ և անկողմնակալ դատաւոր մ'է քան ուսեալ դասն։

Էքսէտրի շրջանակին մէջ (մերձ ի Մանչէսթր), ուր Կլատսթոնեանք այս օրերս ամբոխ մը կոչեցին Պահպանողականներին, ընտրական գործողութեանց միջոցին, ընտրողք հարցուցած էին պահպանողական ընտրելի Պ. Էկէրթէրի թէ ինք երբ ընտրուի պիտի պաշտպանէ՞ աշխատութեան տեւողութիւնն օրական ութ ժամու իջեցնելու ծրագիրը։ Ընտրողք ըստ մեծի մասին հանքագործներ են այս շրջանակի մէջ։ Պ. Էկէրթէրն կը պատասխանէ չոր կերպիւ թէ այն տեսակ առաջարկութեան մը ոյժ չի կրնար տալ։ Ընդհակառակն ազատական ընտրելի Պ. Ռոպի սիրով յանձն կ'առնու։ Ըստ այսմ, Պ. Կլատսթոն իւր բանախօսութեամբ յայտարարեց թէ պատրաստ է ոյժ տալ հանքագործ բանուորներուն աշխատութիւնն օրական ութ ժամու իջեցնելու առաջարկին, բայց այս մասք աւելի ընդհանուր ծրագիր մը ներկայացնելէ յառաջ պէտք է ինդիրն հիմնական քննութեան մը ենթարկել։

Պ. Կլատսթոն արդի երեսփոխանութեան կազմութենէն ի վեր մասնակի ընտրութեանց մէջ իւր կուսակիցներուն շահած աթոռներուն հաշիւը ներկայացնելով, դուշակեց թէ առաջիկայ երեսփոխանութեան մէջ իւր կուսակցութիւն 80-90 ձայնի մեծամասնութիւն պիտի ունենայ։

—Կլատսթոնեան լրագիրք դիտել կուտան թէ 1886էն ի վեր, յորում կազմուեցաւ արդի երեսփ. ժողովը, Էքսէտրի աթոռն երեսփոխանական 18րդ աթոռն է զոր Կլատսթոնեանք կը կորզեն իրենց հակառակորդներէն։ Ակներեւ է ուրեմն որ կարծեաց յեղաշրջում մը կը կատարի ընտրող դասուց մէջ և օրուան վարչութեան վարկն օր ըստ օրէ կը տկարանայ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴԷՊԵՐ

Զերնիկովի նահանգին նախակրթարանաց վարչական խորհուրդն որոշեց թէ յապագային ո՛չ մէկ Հրէի թոյլտուութիւն պիտի զրկել այս դպրոցներու։ Դիտելի է որ ի Ռուսիա գրէթէ ամեն նախակրթարանք վերջերս կղերին հսկողութեան ներքեւ դրուեցան, և վարժարանաց վերին տնօրինութիւնն եկեղեցական բարձր իշխանութեանց ձեռքը կը գտնուի բոլորովին։

* * *

Ռուսական դրամատեարք ընկերութիւն մը կազմեցին՝ բամբակի ընդարձակ մշակութիւններ ընելու համար ի Պուխարա և Ամու-Տարիա գետին ռուսական կողմին վրայ։ Ընկերութեան դրամագլուխն է երեք միլիոն ռուպլի։

—Ռուսիոյ Շոգենաւային և Առեւտրական Ընկերութիւնը կը պատրաստուի ընդարձակել իւր գործառնութիւններ Սեւ ծովու մէջ, ուր աւելի շոգենաւեր պիտի բանեցնէ այսուհետև։

ՄՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ ԱԴԱՄԱՆԴԻ ՀԱՆՔԱՑ ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Հարաւային Ափրիկէի Քիմպըրլի քաղաքէն, որ ադամանդի հանքերուն մայրաքաղաքն է, քաչուած հեռագրեր կարգ մը սնանկութիւններ կը ծանուցանեն։ Ունիոն Պանքի սնանկութիւնը մեծ ազէտ մը պատճառեց։ Քէփ օվ Կուտ Հոփ Պանքն եւս փակեց իւր դուռներ։ Այս անգլոադամանդեան հանքերու մեծ դրամատուներէն երկուքն ևեթ կանգուն են։ Քէփ օվ Կուտ Հոփ դրամատունն, 17 ու կէս միլիոն Ֆրանքի դրամագլխով, հնագոյնն էր և զօրեղագոյն կը համարուէր։ Զի իւր յամախորդաց մէջ էին Հարաւային Ափրիկէի անգլ. Համալսարանն, անկիրեան առաջնորդարանն և զանազան վարչութիւնք ու բարեգործական հաստատութիւնք։ Այս սնանկութիւնք գայթակղական յայտնութեանց և յիմարութեանց արդիւնք չեն, այլ ոսկւոյ և ադամանդի շահագործներուն եղած փոխատուութեանց, որք անկարող եղած են իրենց պարտքերը վճարել, յուսացուածին չափ բան հանուած չլինելով հանքերէն։ Տագնապը փետր. ամսուն ծագած էր, և յայնմհետէ աստիճանեալ։ Անհամար հանքային ընկերութիւնք կազմուած էին այնպիսի յայտերով զորս դառն իրականութիւնը չուտ ցրեց։ Անգլիացիք սովորութիւն մ'ունին որ իրենց քով պատրաստ դրամ չեն պահեր։ Կամ արժեթուղթ կը գնեն և կամ տոկոս առնլու համար դրամատուն մը կը դնեն, և ամենափոքր գումարներն անգամ իրենց սեղանաւորին վրայ չէքով կը վճարեն։ Երբ այն դրամատունք կը սնանկանան, կը հասկցուի թէ անգլիացի հասարակութիւն մը իւր աւելորդ դրամը միայն չի կորուսաներ, այլ իւր բովանդակ հարստութիւնն, և տագնապը սովորականէն աւելի սաստիկ կը լինի։ Ի Քէփ Թաուն՝ Բարեյուսոյ մայրաքաղաքին մէջ, այն աստիճան անվստահութիւն կը տիրէ որ ամեն ոք իւր դրամն ետ քաշելու համար խնայութեան տուկները պաշարած է, և կառավարութիւնն հարկ կը համարի առժամանակեայ օգնութիւն մ'ընել այս տնտուկներու և ուրիշ վարանոտ դրամատուներու՝ դժուարին վայրկեանն անցուցանելու։

* * *

Տարօրինակ դիպուածով մը, գողեր մտան Քէփ օվ Կուտ Հոփ Պանքին Քիմպըրլիի ճիւղին մէջ և 100,000 Ֆրանքի գումար մը առին տարին ճիշդ այն գիշերը որոյ հետեւեալ օրը պիտի սնանկանար դրամատունը։ Գողերն ստորերկրեայ ճանապարհ մը բացեր էին մինչեւ դրամատունն, ու պատը ծակեր էին, և իրենց նպատակին հասեր էին ճիշդ վայրկենին, փորձով ցոյց տալով թէ պանքայի մը մէջ կանխաւ դրամ դնելն անհրաժեշտ պէտք մը չէ պանքայէ մը դրամ քաշել հանելու համար, և մինչեւ իսկ աւելի չահաւոր է այս ձեւակերպութեանց առաջինը զանց ընել բոլորովին։

ՊՐԱԶԻԼԻՈՅ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Երբ Պրազիլիա հանրապետութիւն եղաւ, յայտարարեցաւ թէ պրազիլիացի գործիչներ այս մեծ փոփոխումն բրած են յոգուտ քաղաքական պարկեշտութեան և ազատութեան։ Իբր թէ Տոմ Փեդրո Կայսեր նման լուսամիտ և յառաջդիմասէր վեհապետի մը իշխանութեան ներքեւ իրերը փափաքելի կացութիւն չունին եղեր, և Հանրապետականք ամեն բան պիտի բարւոքեն եղեր։ Նախկին դրութեան բարձմամբ ամեն զեղծումնք պիտի վերնային, և նոր կեանք, նոր ոգի պիտի առնուր երկիրն։ Այս խոստմանց մեծ արժէք չէին տար անոնք որ հիւսիսային, կեդրոնական և հարաւային Ամերիկայի կարգ մը Հանրապետութեանց անկարգ վիճակին տեղեակ են, և ահա Պրազիլիոյ Համաւեալ Հանրապետութիւնն ալ անոնցմէ ազէկ բան մը չի հանդիսանար։ Պրազիլիա դաշնակցային հանրապետութիւն մ'է։ Յորում անձնիւր նահանգ՝ Միացեալ Նահանգաց նման՝ իւր գործերն ինքնօրէն ձեւով ինք կը վարէ, եւ միայն հանրային պիտոյից համար դաշնակցեալ կը գտնուին ինքնավար նահանգներ։ Այս նահանգաց կարեւորագոյններէն մին է Ռիո-Կրանտէ-տօ-Սուլ, յորում տիրող վիճակն եթէ միւս նահանգաց վիճակին յայտարար է, կ'երեւի թէ կատարեալ անիշխանութիւն և բռնապետութիւն յաջորդած են Պրազիլիոյ կառավարական նախորդ դրութեան։ Փորթօ Ալէկրէի լրագիրք կը պատմեն թէ իշխանութիւնք կը խեղաթիւրեն ընտրական ցուցակներն, հաղարական օրինաւոր ընտրողներ կը զրկեն քուէարկութեան իրաւունքէ, անոնց տեղն նշանակելով անչափահասներ, կամ անխելահաս մարդիկ որք կարդալ գրել չգիտեն։ Կառավարութիւնն ուղղակի կը ճնշէ ընտրողաց վրայ, իւր հակառակորդներուն սպառնալով աքսոր կամ բռնի զինուորագրութիւն, որպէս զի հաստատեալ նոր վարչութեան հակառակ ընթացքի մէջ չդրտնուին։ Այս պայմանաց մէջ, ընտրողաց հազիւ երկու հինգերորդ մասը քուէ տուած են վերջին ընտրութեան մէջ։ Պրազիլիոյ քաղաքական յեղափոխումը վիճակի փոփոխումմը եթէ արտադրած է, այն ալ աւելի չարափոխութիւն է քան բարեփոխութիւն։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՆԱՒԱՑԻՆ ՁԵՌՆԱՐԿ

«Արեւելեան Շոգենաւային Ընկերութիւն» անուամբ նաւային նոր ձեռնարկութիւն մը ի գլուխ կ'ելնէ Ռուսիոյ մէջ։ Նոր Ընկերութեան դրամագլխին 60 առ 100ը ռուսական է, 40 առ 100ն անգլիական։ Կեդրոնավայրն է Օտեսսա։ Առաջին երկու շոգենաւերն Անգլիոյ մէջ կը շինուին, և այնպէս կը յօրինուին որ երկաթուղիներ չինուած անիւներ կարենան փոխադրել ի Վլատիվոսթոք, Խաղաղական ովկիանու ռուսական նաւահանգիստն։ Ամբողջ շոգեշարժ կառքեր հանդիսաց պիտի տեղաւորուին այս շոգենաւերու մէջ, որք իրենց բեռներն ուղղակի Վլատիվոսթոք պիտի փոխադրեն, առանց ուրիշ շոգենաւերու յանձնելու ի Սինկափոր և ի Նակասաքի։ Նաև այս շոգենաւեր պիտի կարենան փոխադրել 1,000 զօրք կամ գաղթականն և կամ դատապարտեալներ, զորս ռուս կառավարութիւնը մերթ ընդ մերթ կը զրկէ ի Սաղալիէն, նոյն ովկիանու մէջ։ Ռուսական դրաշ պարզոց ամեն առեւտրական նաւու համար Սուէզի ջրանցքին տրուելիք տուրքը ռուս կառավարութիւնն ինք կը վճարէ։

ԵՂԵՌՆԱԿԱՆ ԴԱՏ ՄԸ Ի ՋՈՒԻՑԵՐԻԱ

Լօզանի եղեռնական ատենին առջեւ հետաքրքրաշարժ դէպք մը պատահեցաւ անցեալ չաբթուն։ Պէտք անուն մարդ մը կը դատուէր, որ խելագարութեան վայրկենի մը մէջ իւր երեք փոքրիկ զաւակներն սպանած էր։ Ցիմարաբոյժ երեք բժիշկներ միահամուռ յայտարարած էին թէ այս մարդ իւր ըրածին գիտակցութիւնը չունէր և պատասխանատու չէր կրնար համարուիլ։ Ըստ այսմ, ընդհանուր դատախազն ալ ետ կեցած էր պատիժ պահանջելէ։

Բայց և այնպէս, երդուեալք, յետ խորհրդակցութեան, վճռեցին թէ մարդը պատասխանատու կը ճանչեն, և մեղմացուցիչ պարագայ բնաւ չեն տեսներ։

Ընդհանուր դատախազն, յայտնի կը թեր թած, ոտք ելաւ մեծաւ դժկամակութեամբ և ըսաւ. «Իմ պաշտօնավարութեանս սկիզբէն ի վեր, առաջին անգամն է որ ցկեանս դատապարտութիւն մը պահանջելու հարկին մէջ կը գտնուիմ։ Պէտք է խոնարհիլ երդուելոց վճռոյն առջեւ։ Բայց ներուի ինձ ըսել թէ դոհ պէտք է լինինք որ մեր գաւառին մէջ մահու պատիժը ջնջուած է։ ապա թէ ոչ՝ պիտի հարկադրուէինք գլխատման դատապարտել մը զոր հինգ բժիշկներ անպատասխանատու ճանչած են միահամուռ։»

Դատարանը ցկեանս բանտարկութեան դատապարտեց խելագար հայրը։

ԵՐԵՍՓ. ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԵՐ Ի ՕՈՒՆԱՍՏԱՆ

Ռուսաստանի երեսփոխանական ընտրութեանց վրայ երէկ իրիկուն եկած հեռագրեր կը ծանուցանեն թէ Պ. Թրիքուփիսի կուսակցութիւնը չախջախիչ պարտութիւն մը կրած է, և երեսփոխանական աթոռներուն հազիւ մէկ երրորդը չահելով, մինչ երկու երրորդը չահած է հակառակորդ Պ. Տէլեանիսի կուսակցութիւնն։

Ինչպէս յայտնի է, այս հակառակորդ կուսակցութիւն հակառակ էր օրուան խնդրոց մէջ Պ. Թրիքուբիսի զգուշաւոր ընթացքին, և աւելի յանդուգն ընթացք մը կը ջատագովէր։ Այս նոր ընտրութեանց հետեւութեամբ Պ. Տէլեանիսի յիշեալ անձնութիւն անցնելն եւրոպեան կարեւորութենէ զուրկ չի կրնար լինել, խորհելով թէ մի քանի տարի յառաջ Պ. Տէլեանիսի իշխանութենէ իշնան եւրոպեան Տէրութեանց կողմէ ի գործ դրուած ճնշման ուղղակի արդիւնքն եղած էր։ Ընտրութեանց այս արդիւնքով, իրերը կարի հետաքրքրաշարժ և չահեկան երեւոյթ մը կ'առնուն Ցունաստանի մէջ։

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԴՈՐԾԵՐ

Փիլիպէէ կը գրեն առ Մօն. Օրիանթայ թէ թուրքերէն յորջորջուած գիւղերուն անունները պուլկարերէնի կը վերածուին։ Օրինակի համար, Եամ պոլիի շրջանակին մէջ Կիւիւմի գիւղն անուանուած է Քրումովօ։—Ի Սոֆիա, նախակրթարանք փակեցան ցնոր տնօրինութիւն, որովհետեւ կարմրախտի սաստիկ համաճարակ մը կը տիրէ, որ շատ կոտորած կ'ընէ։— Ի Սիմանիմահա, ուր ժողովուրդը 10,000 Յունիներէ և 3,000 Պուլկարներէ կը բաղկանայ, քաղաքային ընտրութիւնք այնպիսի հնարքով մը կատարուած են որ մեծամասնութիւնը Պուլկարաց կողմը Ցացած է։

ՓՈՐԹՈՒԿԱԼ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

Օփորթոյի փորթուկեզ քաղաքին մօտերը — Մանչ անուն լրագիրը կը գրէ թէ Փորթուկալի և Անգլիոյ խնդիրն իրաւարարութեան ենթարկելու գաղափարը մեծ հաւանականութիւն ունի յաջողելու։ «որովհետեւ Անգլիոյ կամիոլիկ Լորտերն այս իրաւարարութեան առաջարկին մէջ Լեւոն ԺԳ. Պապին ներշնչումը տեսնելով, սիրով պիտի հաւանին»։

Օփորթոյի լրագիրը կ'երեւի մոռացած է թէ բողոքական Անգլիոյ 555 Լորտերէն հազիւ 15—20ը կաթոլիկ են։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Ֆրանսական կառավարութեան պաշտօնապէս լսեց տրուեցաւ թէ ռաջիկայ ամրան մէջ ռուսական նաւատորմը Թուլոն պիտի այցելէ։ Մինչեւ այն ժամանակ Մարսիլիական ֆրանսական նաւատորմն, ընդ հրամատարութեամբ Տիւբէռէ ծովակալին, Թուլոն վերադարձած պիտի լինի։ Ֆրանսացիք յոյժ փայլուն ընդունելութիւն մը պիտի ընեն ռուս սպայներուն և նաւաստիներուն։

ԻՏԱԼԻԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄ

Լովէրա-Մարիա ծովակալը պատերազմական ատենի առջեւ պիտի դատուի, 105 թուակիր թորփիտոնաւուն ամբողջովին ընկղմելուն և Ռ--ՏԷԼ--ԷՆ Լ--ԷՆ- մարտանաւուն 69 թուակիր թորփիտոնաւուն բախելուն պատճառաւ, որք նաւային արուեստի պակասութեան կը վերագրուին։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Նախարարապետ Պ. Քրիսպիի այս օրերս Ումպէրթօ թագաւորին պիտի ներկայանայ Մոնցայի գղեկին մէջ, Իտալիա, և Վիլհէլմ Բ. Կայսեր մէկ ինքնագիր նամակը պիտի մատուցանէ Ն. Վեհափառութեան։ Պ. Քրիսպիի հետ ընդհանուր խորհրդակցութիւն մը պիտի ունենայ օրուան քաղաքական խնդրոց վրայ։

ԴԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԾԱՄԵՐԻՆԻ

Հակառակ ամեն ազդարարութեանց, հարաւային Թիրոլի Աւստրիոյ հպատակ Իտալացիք կը շարունակեն դաղթել ի Պրազիլիա։ Անցեալ կիրակի օրն այ 180 անձինք Ռովէրէտոյէ ճամբայ ելան Պրազիլիա երթալու համար։ Միացեալ Նահանգաց կառավարութիւնը կը դժկամակի ընդունիլ Իտալացի գաղթականներ, որոց մէջէն շատ մը աւազակաբարոյ մարդիկ կ'ելնեն, որք ահեղի ոճիրներ կը գործեն, և կը ցնցեն ամերիկեան հանրային խիղճն, որպէս այս օրերս պատահեցաւ ի Նիւ-Օրլէանս։

Լեհաստանի լրագիրք կը ծանուցանեն թէ լեհագիւղացիներն ի գաղթականութիւն մղելու համար կարգ մը մարդիկ ամեն տեսակ խաբէութեանց ու ենթադրութեանց կը դիմեն, որոց շատ մը գիւղացիներ զոհ կ'երթան։ Ուստի, խիստ քննութիւն կը պահանջեն, ինչպէս Կալիշիոյ մէջ կատարեցին աստրեան իշխանութիւնք։

«ՎԵՐԵԼՔ Ց'ԱՐԱՐԱՏ». — Հետաքրքրաշարժ ճամբորդութիւն Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովոյ արեւելասէր անդամ և պերճախօս ատենաբան մեծայարգ Պ. Ճէյմս Պրայսի ի Կուկասիա և ի Հայաբնակ գաւառս, առաջին անգամ Մասեաց գագաթն երթալն, և այցելութիւնն յիշեմատ. Հեղինակ՝ Պ. ՃԷՅՄՍ ՊՐԱՅՍ, Թարգմանիչ՝ Գ. Ճ. Բարգեան։ Գին 4 դրուշ։ Պատուական ընթերցողաց։

Կեդրոնատեղի՝ Զարդարեան Գրատուն։

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՎԵԼՔԻ

ՄՕՐ ՄԸ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

(Շարունակութիւն էջէն ի էջ Ե.)

—Օ՜հ, այո՛, այո՛, ըսաւ մայրը, կը ճանչնամ, ապահո՛վ եմ։

—Տղադ քանի՞ տարեկան էր։

—Մէկ տարեկան, վեց ամսէ ի վեր կը ժպտէր, և առաջին անգամ ըլլալով երէկ իրիկուն մայրիկ ըսաւ։

—Մէկ տարեկան տղոց սրահը տանիմ զքեզ, բայց ի՞նչ պիտի տաս ինձ։

—Ի՞նչ մնաց վրաս որ տամ, հարցուց մայրը։ Կը տեսնէք որ բան մը չկայ։ բայց եթէ կ'ուզէք որ բոպիկ ոտքով աշխարհս մինչեւ անդիի ծայրը քալեմ, կը քալեմ։

—Աշխարհիս ծայրը երթալէ ինձի օգուտ չունի, պատասխանեց պառաւը չոր ձայնով մը։ բայց եթէ տաս ինձ երկայն ու գեղեցիկ մազերդ իմ գործ մազերուս տեղ, ուզածդ կը կատարեմ։

—Ա՞ղդ է ուզածդ, ըսաւ խեղճ կինը։ Ա՜հ, ա՜հ։

Եւ տուաւ անոր իւր երկայն ու գեղեցիկ սեւ մազերն, և ընդունեցաւ ի փոխարէն անոր գորշ մազերը։

Մտան այն ատեն Մահուան մեծ ու տաք ջերմանոցին մէջ, ուր ծաղիկք, տունկք, ծառք և թուփք իրենց տարիքին համեմատ շարուած ու դասաւորուած են։

Կային սմբուներ ապակեայ զանգակներու տակ, ջրային տունկեր որք աւազաններու երեսը կը լողային, ոմանք թարմ և առողջ, այլք հիւանդ ու կիսովին խամրած։ Ջրի օձեր այս վերջիններուն փաթթուելով կը պառկէին, և սեւ խեցգետիններ անոնց ցօղուններէն վեր կը մագլցէին։ Վերջապէս խեղճ մայրն հասաւ մանկանց սրահը։

—Հոս է, ըսաւ պառաւը։

Այն ատեն մայրն սկսաւ սիրտերուն բարախումները մտիկ ընել եւ չօշափել բարախող սրտերը։

Այնչափ անգամ իւր ձեռքը դրած էր մահուան յափշտակած այդ խեղճ պզտիկ էակին սրտին վրայ, որ միլիոնաւոր սիրտերուն մէջ կրնար ճանչնալ իւր զաւակին սրտին բարախումը։

—Ահաւասի՛կ, ահաւասի՛կ, աղաղակեց վերջապէս ձեռքերն երկնցնելով պզտիկ կակտեսի (cactus) մը վրայ որ մէկ կողմ կը հակէր, ազազուն։

—Մի՛ դպչիր որդւոյդ ծաղկին, ըսաւ պառաւը, բայց հոս մտար կեցիր։ Մահը պիտի գայ քիչ ատենէն։ երբոր գայ հոդ, թող մի՛ տար որ փրցնէ այդ տունկը։ Թէ որ ընդդիմանայ, սպառնացիր որ երկու ծաղիկ ալ դուն պիտի փրցնես։ կը վախնայ այն ատեն, որովհետեւ, որպէս զի կարելի ըլլայ փրցնել տունկ մը, ծաղիկ մը կամ ծառ մը, պէտք է որ հրաման տայ Աստուած։ եւ Մահը պատասխանատու է Աստուծոյ բոլոր մարդկային տունկերուն համար։

—Ա՜հ, Աստուա՜ծ իմ, ըսաւ մայրն, ինչո՞ւ այսպէս կը մտիմ։

—Մահն է որ ներս կը մտնէ, ըսաւ պառաւը, կեցո՛ր հոդ եւ յիշէ՛ ինչ որ քեզ ըսի։

Եւ պառաւը խոյս տուաւ։

Քանի որ Մահը կը մտնեար, մայրն աւելի ցուրտ կը զգար։

Չէր կրնար տեսնել զայն, բայց հասկցաւ որ իւր առջեւն եկած կեցած էր։

—Ի՞նչպէս կրցար մինչեւ հոս ճամբան գտնել, հարցուց Մահը։ Ի՞նչպէս մանաւանդ ինձմէ առաջ կրցար հոս հանիլ։

—Ես մայր եմ, պատասխանեց կինը։

Եւ Մահն իւր ոսկրուտ բազուկն երկնցուց դէպի փոքր կակտեսին։ բայց մայրն իւր թեւերով ծածկեց զայն այնպէս ուժով և այնպէս զգուշութեամբ, որ անոր և ոչ մէկ տերեւին վնաս հասցուց։

Այն ատեն Մահը փչեց մօրը ձեռքերուն վրայ, և կինն զգաց որ այս չունչը ցուրտ էր որպէս թէ մարմարեայ շընթունչէ մը ելեր։

Իւր մկանունքը թուլցան, իւր ձեռքերը տունկէն բաժնուեցան, անզօր և սառուցեալ։

—Անմի՛տ, ըսաւ Մահը, դուն ինձ դէմ չես կրնար մաքառիլ։

—Ոչ, բայց Աստուած կրնա՞յ, պատասխանեց մայրը։

—Ես անոր հրամանները միայն կը կատարեմ, ըսաւ Մահը։ Ես իւր պարտիզպանն եմ, կ'առնեմ այն ծաղիկներն և ծառերը զորս նա տնկած է երկրի վրայ և արքայութեան մեծ պարտիզին մէջ նորէն կը տնկեմ զանոնք։

—Տո՛ւր ինձ զաւակս, ըսաւ մայրը լալով ու պաղատելով, եւ կամ իմ ծառս ալ մէկտեղ փրցուր։

—Անկարելի է, ըսաւ Մահը. դուն դեռ երեսուն տարիէն աւելի ունիս ապրելու։

—Երեսո՛ւն տարիէն աւելի, աղաղակեց մայրը յուսահատած։ ի՞նչ ընեմ, ո՞վ Մահ, այդ երեսուն տարիները։ Աւելի երջանիկ մօր մը տո՛ւր զանոնք, ինչպէս արիւնս տուի ես մացառին, աչքերս լճին, մազերս պառաւին։

—Ոչ, ըսաւ Մահը։ Աստուծոյ հրամանը այսպէս է, եւ ես չեմ կրնար զայն փոխել։

—Այն ատեն, ըսաւ մայրը, տեսնենք մենք ո՞վ գլուխ պիտի ելնէ։ Ո՛վ Մահ, եթէ դպչիս իմ զաւկիս տունկին, բոլոր այս ծաղիկները կը փրցնեմ։

Եւ ձեռքերուն մէջ բռնեց երկու մատաղ փուքսիաներ (fuschsia)։

—Մի՛ դպչիր այդ ծաղիկներուն, գոչեց Մահը, կ'ըսես թէ դժբաղդ ես, և ուրիշ մայր մը քեզի աւելի դժբաղդ կ'ուզես ընել։ որովհետեւ այդ երկու փուքսիայները երկու երկուորեակներ են։

—Ա՜հ, ըսաւ խեղճ մայրը։

Եւ ձեռքէն թող տուաւ երկու ծաղիկները։

—Ի՞նչ թիւնը պահ մը տիրեց։ այդ միջոցին կարծես թէ Մահը կ'սկսէր գութ զգալ։

—Ահաւասիկ, ըսաւ Մահն երկու աղուոր ադամանդներ ներկայացնելով մօրն, ահաւասիկ աչքերդ։ լճին մէջէն անցած ատենս գտայ զանոնք։ ա՜հ, հիմայ առաջուընէ շատ աւելի պայծառ ու գեղեցիկ են։ Ես կը դարձնեմ քեզ զանոնք։ Նայէ՛ այդ խորունկ ջուրին մէջ որ քովիդ կը վազէ։ Պիտի ըսեմ քեզ անուններն այն ծաղիկներուն զորս փրցնել կ'ուզէիր, և պիտի տեսնես հոն այդ երկու տղոց ամբողջ ապագայն, ամբողջ մարդկային կեանքը։ Պիտի իմանաս այն ատեն թէ ի՞նչ էր քանդել ուզածդ։ պիտի իմանաս թէ ի՞նչ էր ոչնչացնել ուզածդ։

Եւ, իւր աչքերն առնելով, մայրը նայեցաւ ջուրին մէջ։

Յաքանչելի տեսարան մըն էր տեսնել թէ ի՞նչ երջանկութեան և բարեգործութեան ապագայի մը սահմանուած էին այդ երկու էակները զորս քիչ մնացած էր բնաջինջ ընէր։

Անոնց կեանքը կ'անցնէր ուրախութեան մթնոլորտի մը մէջ, թիւրաւոր օրհնութեանց մէջտեղը։

—Ա՜հ, մրմնջեց մայրը ձեռքերն աչքին տանելով, քիչ մնաց յանցաւոր պիտի ըլլայի։

—Հիմա տե՛ս, ըսաւ մայրը։

Երկու փուքսիայներն անհետացած էին և անոնց տեղը, փոքր կակտեսի մը կը տեսնուէր որ տղու մը ձեւը կ'ընտանար հետզհետէ։ յետոյ տղան կը մեծնար և երիտասարդ մը կ'ըլլար բորբոքեալ կիրքերով լցուած։ Իւր կեանքը լի էր արցունքով, կեղեքումով, տանջանքով։—Վերջապէս անձնասպան կ'ըլլար։

—Ա՜հ, Աստուա՜ծ իմ, ո՞վ է ասիկա, հարցուց մայրը։

—Քու տղա՛դ է, պատասխանեց Մահը։ Խեղճ մայրը հեծեծանք մը արձակեց և գետին ինկաւ։

Ցետոյ, պահ մը վերջը, բազուկներն երկինք վերցնելով։

—Աստուա՜ծ իմ, ըսաւ, քանի որ զայն առի՛ր, պահէ՛ զայն։ Ինչ որ կ'ընես դուն, լաւ կ'ընես։

Մահն այն ատեն ձեռքն երկնցուց պզտիկ կակտեսին։

Բայց մայրը մէկ ձեռքով անոր թեւը բռնեց, և միւսով, իւր աչքերն անոր դարձնելով,

—Կեցի՛ր, ըսաւ, չտեսնե՞մ անոր մեռնիլը։

Եւ խեղճ մայրը դեռ երեսուն տարի ապրեցաւ, կոյր բայց համակերպեալ։

Աստուած հրեշտակաց դասին մէջ գրած էր մանկիկը։—մայրը մարտիրոսներու կարգը դրաւ։

ԱՆՏԷՐՍԷՆ
Թարգմ. Ա. Զ.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՌ ԱԶԳ. ԵՐԵՍԿՈՊՈՍԱՆ

Ազգային Ժողովոյ Զ. Նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Ուրբաթ, 19 Հոկտեմբեր, ի Խորհրդարան Ղալաթիոյ։

Առեւանը պիտի բացուի ժամ 6ին 7ին և փակուի 10ին։

Կը հրաւիրեմք Ազգային Երեսփոխանները որ հաճին առանց գանցառութեան ներկայ գտնուիլ։

Մնամ յարգանօք

Ազգ. Ժողովոյ Բ. Ատենադիր

Բ. ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ

17 Հոկտեմբեր 1890

ՕՐԱԿԱՐԳ

Հրաժարուիս կրօնական և Քաղաքական Ժողովոյ։

Ատենադիր

Մ. Ց. ՄԷԼԻՔԵԱՆ

ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ ԺՈՂՈՎՈՅ ԵՐԵԿԻ ՆԻՍՏԸ

Եկեղեցական Համագումար Ժողովը երէկ ի Նիստ գումարեցաւ ի Պատրիարքարան ընդ առաջամեայ Նախագահութեամբ Դեր. Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Յովհաննէսեանի,—որովհետեւ Ամեն. Խրիմեան Սրբազան Նիստը բացուելէն յետոյ եկաւ,—և ատենապետութեամբ Դեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս Ալէքսիճեանի։

Ներկայ էին նաեւ Դեր. Մատթէոս եպիսկոպոս Իզմիրլեան, Դեր. Գարեգին եպիսկոպոս Սրուանձտեանց և տասնըչորս վարդապետք ու տասն երեք քահանայք։ Յիսուն հրաւիրագրեր ուղղուած էին որոց 32 եկեղեցականք միայն անձամբ պատասխանած էին։

Առեանը բացուեցաւ ժամ 7 ին սովորական աղօթքով և յետ ատենական գործողութեանց՝ կարդացուեցաւ Բ. Դրան պաշտօնագիրն ի մասին Պատրիարքարանի առանձնաշնորհմանց խնդրոյն, որոյ պարունակութիւնն արդէն հրատարակեցինք մեր երկուշաբթի աւուր թուով։

Ցաւարտ ընթերցման, ժողովը որոշեց յանձնարարել իւր մէջէն արդէն կազմեալ մասնաժողովին՝ որպէս զի այդ պաշտօնագիրն ուսումնասիրելով տեղեկագիր մը բերէ իրեն։ Նոյնպէս յանձնարարեց մասնաժողովին բանալ և կարդալ դաւառներէ ու այլ և այլ կողմերէ եկած այն նամակներն որք ցարդ դոց կը մնան, Պատրիարքարանի մէջ բացող մը չգտնուելով։ Առեանը փակուեցաւ ժամ 8½ին։

Եկեղեցական Համագումար Ժողովոյ կողմէ արդէն կազմեալ մասնախումբը կը կազմեն Ամեն. Խրիմեան Սրբազան, Դեր. Խորէն արքեպիսկոպոս Նար-Պէյ, Դեր. Մատթէոս եպիսկոպոս Իզմիրլեան, Դեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս Ալէքսիճեան, Դեր. Գարեգին եպիսկոպոս Սրուանձտեանց, Դեր. Ներսէս Ծ. վրդպ. Արսլանեան, Արժ. Յովհաննէս Ծ. վրդպ. Արշարունի, Արժ. Սահակ Աւագ քահանայ Ց. Սարգսեան և Արժ. Յովհաննէս Աւագ քահանայ Մկրտեան։

Պատրիարքական Փոխանորդ Դեր. Ներսէս Ծ. վարդապետ Արսլանեան ներկայ էր երեկի Եկեղեցական Համագումար Ժողովոյ Նստին։

Համագումար Ժողովը, և Ազգային Ժողովոյ Մայր Դիւանն որ երէկ Պատրիարքարան կը գտնուէր, մերժեցին Ն. Գերապատուութեան հրաժարականն ի Փոխանորդութենէ, խնդրելով որ չարունակէ իւր պաշտօնը։ Սակայն Ց. Ներսէս վարդապետ անձնական տկարութեան պատճառաւ պնդեց իւր հրաժարականին վրայ։

ԱՐՈՒԵՍՏԱՆՈՅ ԲԵՐԱՑԻ

Բերայի ազգային Արուեստանոցի Տեսչութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել իւր ազնիւ յանախորդաց որ յառաջիկայ Նոյեմբեր էն սկսեալ Նորոյթի և չրջազգեստի (Modes et Confection) տնօրինութիւնը պիտի վարէ Տիկին Ֆրիժիէ, իւր հետ ունենալով սոյն արհեստի մէջ վարժ օժանդակներ։

Տիկին Ֆրիժիէ որ քանի տարիէ ի վեր հաստատուած կը գտնուի Բերայի մէջ, չատերուն արդէն ծանօթ է իւր ճարտարութեամբ, իւր Փարիզցի առաջնակարգ դերձակուհիներէ մին։

Հետեւարար ազնիւ յանախորդք կրնան կատարելապէս ապահով լինել որ այս ճիւղի վերաբերեալ իրենց պատուէրներն եւս պիտի գործադրուին յետ այսորիկ՝ ճշդութեամբ և աւելի կատարելագործեալ պայմաններով։ 1—4

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՆԵՒՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆԻ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՆԱՆՑ

Քաղաքապետութեան Ժողովոյ անդամ անուանեցաւ Պասրացի Զէհիրզատէ Ահմէտ պէյ։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Կիւլպէնկեան ընկերութեան Պաղտատի գործակատար՝ վաճառական Գուլումճեան Բերոմբէ էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Մէքքէի Նուիրական վայրերու տնօրէն Վէհպի պէյի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Ատանայի Նահանգին Մէքթուպճի Ապտիւլգատէր էֆէնտիի և ի Պաղտատ Հրլէի կողմը չինուած թումբերու երկրաչափ Պ. ՇոնտէրՓրրի։

Ի ԿԱՑՍ. ՊԱՂԱՏ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը, Դատական Վսեմ. Նախարարն և Քաղաքապետ Բրուսան պէյ երէկ յաջորդաբար կայս. պալատ գնացին և Վեհ. Սուլթանին ինչ ինչ հրամաններն ստանալէ յետոյ, իրենց պաշտօնատեղիները դարձան։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Արտաքին գործոց Նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշա երէկ իրիկուն Մեծ-եպարքոսին քով գնաց և ինչ ինչ խնդիրներու վրայ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Ն. Բարձրութեան հետ։

—Ելմտական Նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա ևս երէկ իրիկուն Բ. Դուռը գնաց և ինչ ինչ խնդրոց վրայ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Ռազմական Նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա ևս երէկ իրիկուն Բ. Դուռը գնաց և ինչ ինչ խնդրոց վրայ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Ռազմական տնօրէն Իսմայիլ պէյ ևս թէեւ սոյն նստին հրաւիրուած էր, սակայն հրաւիրագիրը ժամանակին ստացած չըլլալով, չէր կրցած ժամանակին հասնիլ։

Իտալական հպատակ վաճառական Քէզապճը օղլու Եուսուֆ էֆէնտի, որ նոյնպէս անդամ կարգուած էր նոյն յանձնաժողովին, իւր զբաղմանց և ի մօտոյ Եւրոպա ուղեւորելուն պատճառաւ հրաժարած էր։ Յանձնաժողովն այս հրաժարականն ընդունած ըլլալով ուրիշ մը պիտի անուանէ իբրեւ յաջորդ Եուսուֆ էֆէնտիի։

ՕՍՄ. ՆՈՐ ՊԱՐՏԱՏՈՄՈՒԹ

Ելմտական Նախարարութիւնն հրահանգ ուղղած է ի Լոնտոն, Սիւլէյման Սուտի էֆէնտիին և Նամիաս պէյին՝ փութացնել օսմ. Նոր պարտատոմսից տպագրութիւնը։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հալէպէն եկած հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն, Հոկտեմբեր 15ին եւս նոյն քաղաքին մէջ հնտախտի որևէ դէպք չէ պատահած և միայն առաջուան բռնուածներէն երկու մահեր պատահած են, Պիլան գաւառակի Ալայպէյի գիւղին մէջ եւս մէկ մահ մը պատահած է հնտախտէ. իսկ Անտիոքի մէջ հոկտեմբեր 11ին 13 հոգի մեռած են հնտախտէ, 12ին՝ 13 և 13ին՝ 23։

Սուրիայէն եկած հեռագիրք եւս կը ծանուցանեն թէ Համա գիւղաքաղաքին մէջ հոկտեմբեր 14ին 57 մահեր պատահած են հնտախտէ և 15ին՝ 60։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆՆ

Մայրաքաղաքիս իտալական դեսպանն ու դեսպանուհին կը պատրաստուին ի մօտոյ ուղեւորութիւն մը կատարել յԵգիպտոս, Փարաւոններու երկրին պատմական վայրերն ու յիշատակարաններն այցելելու համար։

ՀԱՑՏԱՐ-ՓԱՇԱՅԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Հայտար-Փաշայի երկաթուղւոյ ընկերութիւնը, նկատելով որ հարաւային սաստիկ հողմի ատեն շոգենաւք չեն կրնար Հայտար-Փաշայի նաւամատոյցին մօտենալ և ասկէ զատ մեծ դժուարութիւնք կան ապրանաց և կրասեաց բեռցուելու կամ դուրս հանելու մասին, կայս. կառավարութեան դիմած էր արտօնութիւն խնդրելով որ այդ գիծ մինչեւ Սկիւտար երկարի։

Արդ, Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնը թէեւ ընդունելի դատած է այդ առաջարկը սակայն նկատելով որ այդ գիծը մինչեւ Սկիւտար երկարելու համար հարկ պիտի ըլլայ փապուղի մը շինել Սելիմիյէ զօրանոցին մօտ, ծրագիրը ղրկած է Սպարապետի Դրան, զինուորական տեսակետով քննուելու համար։

ԻՏԱԼԻՒՆ ՄԱԽՍՈՒՄԻ

Որոշուած էր որ Մախսուէի վարչութեան՝ զինուորական փոխադրութեանց առթիւ Սպարապետի Դուռն էն ունեցած պահանջքը վճարուի մէկ քանի նահանգաց վրայ տրուած հէվալէներու միջոցաւ։

Արդ, ըստ որոշման Նախարարաց Խորհրդոյ, այդ հէվալէներն, որք պիտի գանձուին 1305 տարւոյ հասոյթներէն, բաշխուած են հետեւեալ կերպիւ.

800,000 ղրուշի հէվալէ տրուած է Տրապիզոնի նահանգին վրայ, 1,700,000 ղրուշի՝ Հալէպի, 1,600,000 ղրուշի Սեբաստիոյ, 1,000,000 ղրուշի Գոնեաի, 200,000 ղրուշի՝ Քարբերդի, 200,000 ղրուշի՝ Գասթամունիի և 500,000 ղրուշի՝ Բաղէշի։ Այս գումարներէն պիտի վճարուին նաև Գրամանեան ընկերութեան եղած պարտքն ածուխի հաշուէն։

Այս առթիւ հարկ եղած զեկոյցներն եղած են վերոյգրեալ նահանգաց։

ՅՈՅՆ ԲԱՐԵՐԱՐՔ

Մարսիլիաքնակ այրի տիկին Անտրէ Վալիանօ ի յիշատակ իւր հանգուցեալ որդւոյն 500 օսմ. ոսկի նուիրած է մայրաքաղաքիս յունական վարժարանաց և բարեգործական ընկերութեանց։ Այդ գումար պիտի բաշխուի հետեւեալ կերպով. 200 ոսկի հիւանդանոցին, 50 ոսկի Բերայի աղքատ աղջկանց դպրոցին, 100 ոսկի Բերայի յոյն տիկնանց բարեգործական ընկերութեան, և 10 ական ոսկի Ղալաթիոյ, Թարապիոյ, Պոյաճքէօյի, Սկիւտարի, Ֆերիգիւղի ու Թաթավլայի և այլ յունական վարժարանաց։

ՀԸԼԷԻ ՋՐԱՆՑՔԸ

Ժամանակին ծանուցուեցաւ թէ կայս. անձնական Գանձուն Նախարարութիւնը իւր ծախիւք ճարտարագէտներ ղրկած էր ի Հըլէ, եփրատի մէջ ջրանցք մը բանալու համար։

Բ. Դրան և կայս. անձնական Գանձուն Նախարարութեան հասած լուրեր կը ծանուցանեն թէ այդ աշխատութիւնք աւարտած ըլլալով, բացուեր է յիշեալ ջրանցքն որ պիտի ոռոգէ չրջակայ երկիրներն ու հաղորդակցութեանց դիւրութիւն պիտի տայ։

Մաքսային վերատեսչութիւնն, որուն յանձնուած էր Պոլսոյ քարափանց շինութեան ծրագիրն ի քննութիւն, նըպաստաւոր տեղեկագիր մը տուած է։

—Կայս. հրամանաւ քաղաքային բժշկական վարժարանին տնօրէն անուանուած է գնդապետ Հաճի Ալի պէյ, ուսուցիչ բուսաբանութեան բժշկական վարժարանին։

—Մէ---ջլէ զրահաւորին երկրորդ հրամանատար դեր գնդապետ Մէհմէտ պէյ, կայս. պատուակալ թիկնապահաց կարգը դասուած է։

—Արքունի նաւարանին թորբիտոի գործարանին երկրաչափ Պ. Կրանովքի, որ նոր տեսակ խողովակ մը հնարած էր թորբիտոներու համար, իւր այդ գիւտն շահագործելու համար, մենաշնորհ ստացած է, պայմանաւ որ շինութիւնք միայն արքունի նաւարանին յատկանան։ Այդ խողովակ պիտի կրնայ թէ՛ վառօդով և թէ՛ ճնշեալ օդով թորբիտոներ արձակել։

—Կը յիշուի թէ անցեալները մէկ քանի աւազակներ Էսկիշէհիրի մօտ կողոպտած էին ասիական երկաթուղւոյ երկրաչափ Պ. Օսէնն ու անոր երկու որդիքը։ Արդ, Էսկիշիրիի կուսակալութեան կողմէ Բ. Դուռն հասած տեղեկութեանց համաձայն, այդ աւազակներէ մին ձերբակալուեր է և միւսներուն ալ հետքը գտնուած ըլլալով, ձերբակալուելու վրայ են։

—Անցեալ Սեպտ. ամսոյն մէջ Սկիւտարի ոստիկանաց ժողովին յանձնուած խնդիրներու թիւն է 1357, որոց 1203ը կարգադրուելով, մնացեալ 154 փոխանցուած են ներկայ հոկտեմբեր ամսուն։

—Տիրապէտիրի կուսակալութեան կողմէ Ներքին գործոց Նախարարութեան ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Մարաին գաւառի Բօսթա ճատէսի անուն տեղը կառուցեալ Շէյխան կամուրջին շինութիւնք աւարտեր են։

—Երէկ գիշեր ժամ 4ին ի Գասըմ Փաշա Տէրէ Իչի հրդեհ ծագելով թեփավաճառի խանութ մը այրեցաւ։

—Հեռագրական վարչութեան գործարանին տնօրէն Բարիք պէյ մակոյկ մը շինելու վրայ է, որ էլեկտրական ոյժով պիտի շարժի։ Այս մակոյկ պիտի կրնայ ուրիշ հոգի առնուլ։

—Մարսուսէի վարչութեան տնօրէնի նախորդ օգնական գնդապետ Սամի պէյ կայս. հրամանաւ անդամ կարգուած է ծովային խորհրդոյ։

—Ոստիկանութեան նախորդ նախարար Քեամիլ պէյ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ է։

—Աւ---ֆ-ֆան Լը-էէրը կը ծանուցանէ թէ Հասան Հիլմի էֆէնտի, գրաւաճառ ի Պոլիս, իւր պաշտօնատարց միջոց խընդրանօք և Առեւտրական Դատարանի որոշմամբ անանկացեալ հրատարակուեր է հոկտ. 5էն սկսեալ։

—Փափագեան Նախիլ էֆէնտի՝ տէրութեան հասութից յաւելման վերաբերող ծրագիր մը մատուցած է Ելմտական Նախարարութեան։

—Կը յիշուի թէ ասկից առաջ քանի մը անձինք Բիֆաթ պէյ անուն երիտասարդի մը պատիւը բռնաբարելէ յետոյ շարաչար կերպիւ սպաննած էին զնա։

Արդ, Ամրաստանիչ ատեանն իրբեւ ոճրագործ ամբաստանած է ձերբակալեալներէ Մուլին, Սատրէտտին և Զէրքէս Սիւլէյման անուն անձերն։ Իսկ միւսներուն՝ Սալիհի, Օսմանի և այլոց համար դատաստան տեղի չունենալու որոշում տուած է։ Ամրաստանեալք ի մօտոյ պիտի դատուին Եղեռնադատ ատենին առջև։

—Արքունի նաւարանին մէջ նոր շինուած Շան Աւէր թորբիտոն ծովը իջուցուելով փորձեր կատարուած և հաստատուած է թէ ժամը 191ն մինչեւ 22 մղոն արագութիւն ունի։

—Էյուպի Զալ Մէհմէտ Փաշա մզկիթին Միւէզզին Իպրահիմ էֆէնտի թոյն խմելով անձնասպանութիւն փորձեր է, սակայն ժամանակին իմացուելով բժիշկներ կոչուած և հարկ եղած դարմանները տրուած են։

—Երէկ գիշեր Աքսէրայի կողմը հին տան մը մէկ սենեակը փաւ և մէջը գտնուողները փողոցն ինկան, սակայն վնաս մը չպատահեցաւ։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՑԻ

Ֆրանսական Նորակազմ խումբը իւր առաջին ներկայացումը պիտի տայ յառաջիկայ չարաթ գիշեր։ Այս երեկոյթի համար որոշուած խաղն է ԳԱՐՄԷՆ (Carmen)։

Կը ծանուցուի արգոյ տպագրչայ թէ ՏԱՄԱՏԵԱՆ ՁՈՒԼԱԲԱՆԸ փոխադրուած է Պուլիս, Էսկի—Զապթիէ ճատտէսի, Թիւ 9։ 1—5

ՀԵՌԱԴՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՐՍԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՑԱՐԵԻԵԼԵԱՆ ԱՔԻՐԻԿԷ

ԶԱՆԶԻՊԱՐ, 27 հոկտ. — Անգլիական մարտանաւը Վիգու հասաւ, իր մէջն ունենալով 1000 գինուոր։ Ցառաջապահներն յարձակեցան բնիկներուն վրայ։ Երեք հոգի վիրաւորեցան։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ԲԵԳՐՍՊՈՒՐԿ, 27. — Բեգրսպուրկի առաջ կ-ղերը կը ծանուցանէ թէ Ֆրանսական Հանրապետութեան Նախագահ Պ. Գառնօ 1891 մայիսին Մոսկուա պիտի երթայ Բեգրսպուրկի ճամբով, ներկայ գտնուելու համար Ֆրանսական Ցուցահանդէսին բացմանը։ Պ. Գառնօ ապա պիտի այցելէ Վոլկայի Նահանգը, Կովկաս և Խրիմ։ Նոյն լրագրին խօսքին նայելով, ռուս կառավարութիւնը նորէն կ'զբաղի արդի զինուորական չրջանակները ջնջելու խնդրով, անոնց տեղ հաստատելու համար Հիւսիսային, Արեւմտեան և Հարաւային երեք մեծ բանակներ։

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ Ի ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ

ԱԹԷՆՔ, 28. — Պ. Թրիքուփիս հրաժարական տուաւ, որ ընդունուեցաւ Թագաւորէն։ Թագաւորը Պ. Տէլիանիսի յանձնեց նոր Նախարարութիւնը կազմելու պաշտօնը։ (Տե՛ս Ա. երեսը։)

ՌՈՒՄԷ Ի ԿԵՂՐ. ԱՍԻԱ

ԲԵԳՐՍՊՈՒՐԿ, 28.—Լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Պուխարայի Էմիրը որոշեր է ռուս լեզուի ուսուցումը մտցնել բարձրագոյն վարժարաններուն մէջ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԿԱՐԻՊԱՅԻ

ԲԱՐԻԶ, 6.—Աժեն գոյնէ բազմաթիւ հանրապետական երեսփոխանք հրաւէր մը ուղղեցին, ի պատիւ Կարիպալտիի յիշատակարան մը կառուցանելու համար, ի յիշատակ անոր մասնակցութեան 1870ի պատերազմին։

ԵՐԲԵԱԿ ՆԻՀԱԿԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՎԻԵՆՆԱ, 28. — Բէլէրէլի Գ-էէ-ֆ-ֆէն կը ծանուցանէ թէ Պ. Ֆոն Քափրիվի եւ Պ. Քրիսթիի տեսակցութիւնը տեղի պիտի ունենայ Նոյեմբեր 9ին կամ 10ին ի Միլան, փոխանակ Նարոլիի, այդ երկար ուղեւորութիւնը խնայելու համար գերման Նախարարապետին։ Պ. Ֆոն Քափրիվի արքայական պալատը պիտի բնակի։ Թագաւորը հաւկերոյթ մը պիտի տայ ի Մոնձա ի պատիւ Նախարարապետին։

ՊԱԹԷՄՊԷՐԿԻ ԻՇԽԱՆԸ

ԿՐԱԶ, 28. — Հարգէլնաու կոմսին (Պաթէմպէրկի Աղեքսանդր իշխան) մարդիկը կը հաւատան թէ կոմսն, աւստրեան բանակին գործօն ծառայութեան մէջ մնալով, կ'ուզէ վերստին եւ աւելի հանդիսաւոր կերպով ապացուցանել իր խըզումը քաղաքական անցեալին հետ եւ իր հրաժարումը քաղաքական ոեւ է գործէ։

ՎԻԵՆՆԱ, 28.— Լրագիրք մեծ համակրութեամբ կ'ողջունեն Հարգէլնաու կոմսին մուծը զինուորական գործօն ծառայութեան մէջ նկատելով զայս իբրեւ հրաժարում ոեւ է քաղաքական դերէ։

ՄԱՌՍԱՊԱՇՏ ԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԲԵԳՐՍՊՈՒՐԿ, 28 (Ա. Հ. Գ.)—Մաքսային սակագնոց յաւելման մասնախումբն երէկ գումարեց իր առաջին նիստը։ Աշխատութեանց յայտագիրն է կարի մաքսապաշտ դրութիւն մը հաստատել, Միացեալ Նահանգաց ընդունածին նման։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

ՎԻԵՆՆԱ, 28, (Ա. Հ. Գ.)—Հետզհետէ կը հաստատուի այն լուրը թէ Ումպէրդոյ Թագաւորին և Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր տեսակցութիւնը տեղի չպիտի ունենայ։

ԳԻՏԱԼԻԱ

ՀՌՈՄ, 28. — Ընդդիմադիր կուսակցութեան յայտագիրն հրատարակուեցաւ ի Նարոլի. յայտագիրն ստորագրած են Մերակոյտի անդամ Պ. Մալիանի և երեսփոխան Պ. Թաեանի, Նիքոդէրա, Պրանքա և այլն։ Յայտագիրն ոեւ է յիշատակութիւն չ'ըներ արտաքին աշխարհավարութեան և Երրեակ-Նիզակակցութեան։

ՀՌՈՄ, 28. (Ա. Հ. Գ.)— Հռոմի Պանքան հարկադրուած է իր վարիները սահմանափակելու, պանքնոտներու փոխանակութեան համար Ազգային Պանքային յարուցած դժուարութեանց պատճառաւ։ Ի Ճենովա, բամբակի մէկ քանի կարեւոր տարազագործարանք ստիպուեցան փակել, դրամական անձկութեան պատճառաւ։ 1500 գործաւորք պարապ են։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 17 Հոկտ.

Օսմանեան Քոնսոլիտ

Երէկ երեկոյ գոց. (Փակ. [illegible])		
Ռաւանտաւ բացուելու		19 32
Նոր տոկն	»	19 9
Թահվիլաթը Օսմանիէ երեկ երեկոյ [Գ. կ.]		19 28½
» » ժամ 5ին	»	79 10
	»	79 4

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷԹԳԾՈՅ

Ծխատուփիկներ	A. Պէյ	41
»	B. »	22 7/8
»	C. »	19 29

ՓԱՍԱԿԵՏՈՄՈՅ

Լուսէրէն էֆենտի	Ազգ. Լ.	5
Գրիգոր էֆենտի	Օսմ. »	9 25
Գանք ոչ Դոմա	» »	6 36
Սամ. Շանտ եվլատոր	» »	4 35
Թրամուէյ	» »	522 1/2
Բաւանդի երկաթուղի	Ֆր.	78 3/4
Ամանէթուղի Լիմանի	Դ. կ.	145

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 28 Հոկտեմբեր, ժամ 3 վայր 35 երեկոյ

Արտաքին Ռանթ 3 %	94 40
» » 4½ %	106 25
Օսմանեան քոնսոլիտ Սէրի Դ.	18 32½
Օսմանեան երկաթուղի	78 87½
» Բէմիի բաժնեթուղթ	310
Պանք Օթոման	622 12½
Իրէսի Լիմոն	777 50
Եգիպտական Ռանթ 5 %	94 05
Հունական 5 %	475 (?)
Բրիսորիթէ Թիւրք (1890)	408 12½
Եգիպտական վիճակախաղ	494 37½
Պանք ոչ Բարի	866 25
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	457 37½
Սուէզի ջրանցք	2392 50
Սպանիական արտաքին	75 13/16
Ռիո Թինթո	616 25
Մէհիտիան	697 50
Լէր Լիմասոյի վրայ	25 28

Լոնտոն, 28 Հոկտ. ժամ 6 վայր — երեկոյ

Ռնգլ. քոնսոլիտ	97 15/16
Սամ. » Սէրի Դ.	17 15/16
» » » Ա.	41
» » » Բ.	22 7/8
» » » Գ.	17 15/16
Փոխառութիւն 1877	100 1/4
Պանք Օթոման	14 11/16
Եգիպտական վիճակախաղ (թնդիթիկէ)	97 5/16
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) Նոր.	91
Ռիո Թինթո	անհնարելի
Հոմանիայ (փոխառ. Բոչիլ)	102
Չիլենական 5 %	90 1/4
Մոնտորէլ »	73 1/4
Հունական 1889	97 1/4
Օսմանեան Բարիզի վրայ	25 28

Վիեննա, 28 Հոկտ. ժամ — վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	37 10
» Բէմիի բաժնեթուղթ	135 50
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	115 20

Պերլին, 28 Հոկտ. ժամ — վայր —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 35
Բուպլ թղթադրամ	248
Օսմանեան երկաթուղի	78 50
Օսմանեան քոնսոլիտ Սէրի Դ.	18 20

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 27 Հոկտ. ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	91 45
Օսմանեան քոնսոլիտ Դ.	18 27½
Օսմանեան երկաթուղի	79
Օսմ. Բէմի	310
Բրիսորիթէ Թիւրք	— —
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	— —
Պանք Օթոման	620
Ռիո Թինթո	616 25

ԿԱԼԱՒԱԾԱԿԱՆ ՎԿԱՅԱԳԻՐՔ

Ցնտեսական խորհրդոյ կողմէ հետեւեալ չրջաբերականը ղրկուեցաւ մայրաքաղաքիս Թաղ. խորհրդոց.

Քանի գիտէք թէ կալուածական առուծախի գործողութիւնները մեծ փափկութիւն ունին և հարկ անհրաժեշտ է ամեն հոգ տանիլ որ նոյն կարգի գործողութեանց համար տրուած վկայագիրք ճըշդութեան և օրինաւորութեան ամեն պայմաններն ունենան։

Ազգ. Պատրիարքարանն այս տեսութեամբ արդէն, ինչպէս զանազան ժամանակներ, նոյնպէս 1882 հոկտ. 22 թուակիր հրահանգաձեւ չրջաբերականաւ ծանուցած է Պատուարժան Թաղական Խորհրդոց թէ ի՞նչ ձեւով պէտք է պատրաստուին այդ վկայագրերն և թէ ի՞նչ կէտեր կան քննելի այս պարագային մէջ։

Ցիշեալ չրջաբերականն ի մէջ այլոց ի յոգեւոր ուղղեալ կը տրամադրէ թէ «Թաղ. Խորհուրդ մ'իւր Թաղի բնակիչը չեղող անձերու վկայագիր չի կրնար տալ, եւ եթէ մէկն իւր բնակութիւնը Թաղ մը ուրիշ Թաղ փոխադրած է, պէտք է որ նախ իւր տեղափոխութիւնը կառավարութեան մարգահամարի տումարին մէջ արձանագրուի և այնուհետեւ յանձնուի իւր խնդրած վկայագիրը։»

Ցնտեսական Խորհուրդս տեղեկանալով սակայն որ Թաղական Խորհուրդներէ ոմանք հակառակ յիշեալ հրահանգին իրենց Թաղի բնակիչը չեղող անձերու վկայագիր կուտան և պատճառ կը լինին չփոթութեանց, դժուարութեանց և տրտնջանաց, հարկ համարեց նոյն չրջաբերականէն մէկ մէկ օրինակ այս անգամ վերստին հաղորդել համայն Թաղական Խորհրդոց նոյնպէս և Պատուարժան Խորհրդոյդ և յանձնարարել որ մեծ ուշադրութիւն ընծայելով առ այդ, զգուշանայ իւր Թաղին բընակիչ չեղող անձանց վկայագիր տալէ, և եթէ մէկն իւր բնակութիւնն ուրիշ Թաղ մը Ձեր Թաղը փոխադրած է, նախ իւր տեղափոխութիւնն կառավարութեան մարդահամարի տումարին մէջ արձանագրել տայ եւ ապա ստանայ խնդրած վկայագիրն։ Պատրիարքարանի Անցագրատունն հրահանգ ընդունած է առանց սոյն օրինական գործողութեանց տրուած վկայագրերն յեսու դարձնել, խնդրոյն յապաղման կամ ինքսուս պատասխանատուութիւնն զայն տուող Թաղ. Խորհրդոց վերագրելով։

Աւելորդ չեմք համարիր յանձնարարել որ համբաւ յիշեալ հրահանգ-չրջաբերականն չրջանակի մէջ անցնելով խորհրդարանիդ մէջ կախել, որպէս զի Պատուարժան Խորհուրդդ և իւր յաջորդները միշտ առաջի աչաց ունենան եւ հետեւին նորա տրամադրութեանց։

Կ. Պոլիս

13 Հոկտ. 1890

Աւասիկ վերոյիշեալ չրջաբերականը.

Գիտէք արդէն որ կալուածական վաճառմանց և փոխանցմանց (Ֆէրազ և ինթիգալ) գործողութիւններն մեծ փափկութիւն ունին, և այդ գործողութիւնք ըստ որում կը հիմնուին այն իրմուխապէրներու վրայ՝ որ Ազգ. Պատրիարքարանի կողմէ

կը տրուին Թաղական Խորհրդոց վկայագրերուն հետեւողութեամբ, հարկ անհրաժեշտ է մեծ ուշադրութիւն ընծայել որ սոյն վկայագիրք ճշդութեան եւ օրինաւորութեան ամեն պայմաններն ունենան, որպէս զի թէ ազգային անհատներու սեպհականութեան իրաւունք որ և է վնաս չկրեն, եւ թէ ազգային իշխանութիւնն պատասխանատուութեան չենթարկուի Տէրութեան առջեւ, որ Պատրիարքարանի հեղինակութեան վերապահած է կալուածական վաճառմանց եւ փոխանցմանց վերաբերեալ էական կէտերու քննութիւնն և պաշտօնական վկայութիւնն.

Թէ ի՞նչ ձեւով պէտք է պատրաստուին այդ վկայագրերն, եւ թէ ի՞նչ կէտեր կան քննելի այս պարագային մէջ, Ազգ. Պատրիարքարանն արդէն զանազան ժամանակներ Թաղ. Խորհրդոց ծանուցած է յատուկ հրահանգներով. սակայն ստէպ կալուածական այնպիսի վկայագրեր կը ներկայանան Պատրիարքարանի Անցագրատան, որ զուրկ են կանոնաւորութեան պայմաններէ, ուստի Անցագրատունն կ'ստիպուի զանոնք ետ դարձնել, որու համար գործին տէրերն կը դժգոհին եւ տրտունջներ կը բառնան. իսկ եթէ ի՞նչ կը լինի հետեւանքն, երբ թերին գործին էական հանգամանաց քննութեան մէջ տեղի գտած լինի, եւ մնալով աննշմար՝ պահանջուած Իլմուխապէրն յանձնուի Պատրիարքական կնքով, աւելորդ է բացատրել Ձեզ.

Այս կարեւոր գործողութեան մէջ Թաղ. Խորհրդոց դիւրութիւն մ'ընծայելու եւ չփոթութեանց եւ տրտնջանաց առաջքն առնելու նպատակաւ՝ արժան դատեցինք մանրամասն կերպով Թաղ. Խորհրդոց յիշեցնել կալուածական վկայագրերու գործողութեանց վերաբերեալ օրինական պայմաններն եւ անոնց անթերի գործադրութիւնը խնդրել.

Ահաւասիկ սոյն պայմաններն.

Ա. Վկայագրերու մէջ պէտք է նշանակել վաճառելի կամ փոխանցելի կալուածին ո՞ւր տեղ (սէմթ), ո՞ր թաղն եւ ո՞ր փողոցը գտնուիլն եւ անոր թիւն, թաղապետութեան քանի՞երորդ չրջանակին (Մայիրլի Պէյլէմիյէ) ներքեւ ըլլալն, և կալուածին սեպհականութիւնը հաստատող քանի՞ կտոր կալուածագիր գըտնուիլն. Նոյնպէս պիտի նշանակուին վաճառելի կալուածոց չրջակայ սահմաններն, իրենց սեպհականութեան տէրերուն անուններովն, զորս հարկ է զգուշութեամբ ստուգել.

Բ. Նոյնպէս պէտք է նշանակել կալուածը վաճառողին անունն, մականունն, արհեստն, կենդանի և Օսմանեան հպատակ ըլլալն, ինչպէս նաեւ հօրը անունն և արհեստն, կենդանի լինի թէ ոչ, եւ միանգամայն բնակած թաղն, փողոցին անուամբն եւ տանը թիւովն.

Եթէ վաճառողն եւ իր հայրն իրենց վերջին արհեստէն զատ նաեւ ուրիշ արհեստով կամ գործով զբաղած են երբեմն, զայն եւս պէտք է յիշել որոշակի.

Եթէ կին ըլլայ վաճառողը, հարկ է յաւելուլ նաեւ անոր ամուսնոյն՝ կենդանի լինի կամ ոչ՝ անունն, մականունն եւ արհեստն.

Գ. Երբ կալուածատէր մը մեռած է, եւ իր զաւակաց պիտի փոխանցի կալուածն, վկայագրին մէջ հարկ է նշանակել ոչ միայն անոր անունն, մականուն, արհեստն, այս վերջինին վերաբերեալ այն մասնաւոր պարագայներով՝ որ յիշատակուած են Բ. յօդուածին մէջ, այլ եւ անոր մահուան թուականն, եւ եթէ գրժուարութիւն կայ ամսաթիւն ճշդելու գէթ քանի՞ տարի առաջ մեռած ըլլալն եւ յետոյ հանգուցեալին որդւոց իւրաքանչիւրին վերաբերեալ ծանօթութիւններն ըստ Ա. յօդուածոյ, յաւելցնելով անոնց չափահաս կամ անչափահաս ըլլալն, եւ կալուածատիրոջ մեռած պահուն անոնցմէ զատ ուրիշ զաւակ թողած չըլլալը.

Դ. Կալուածատէր մը, իր կալուածն վաճառելու իրաւունքն այն ատեն կրնայ գործադրել, երբ Ա.ն չափահաս լինի, և Բ.ի մնային կարողութիւնը կորուսած չլինի.

Հարկ է գիտնալ որ այսպիսի պարագայից մէջ ըստ օրինի Տէրութեան՝ չափահաս կը համարուի նա միայն, որ քսան տարին լրացուցած է արդէն, և եթէ հարկ լինի անչափահաս կամ խելայեղ անձի մը կալուածն ուրիշի փոխանցել, Շէրիի օրինաց տրամադրութեանց հետեւիլ հարկ կ'ըլլայ.

Ե. Կալուածը վաճառողը՝ ըստ վերջին տնօրինութեան կառավարութեան՝ կը պարտաւորի ստորագրել Պատրիարքարանի կողմէ տրուելիք իլմուխապէրն. ուստի պէտք է անձամբ ներկայանայ Անցագրատան գրասենեակն, ընկերակցութեամբ Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ սահմանեալ պաշտօնակալի մը, որ ճանչցնէ անոր անձն Անցագրատան.

Զ. Թէ վաճառող, թէ գնող եւ թէ այն անձինք՝ որոց վրայ կալուած պիտի փոխանցի, պարտաւոր են ունենալ ի ձեռին իրենց Հ-Դ-ԿԷ ԲԷԷԷԷՆ եւ ներկայել զայն Անցագրատան գրասենեկին՝ կալուածական վկայագրին հետ. Իսկ անոնք որ դեռ Տէրութեան մարդահամարի տուներին մէջ չեն արձանագրուած, պէտք է որ նախ արձանագրել տան իրենց անունն, և ստանան իրենց Համիտիյէ Թէզքէրէն, և այնուհետեւ կալուածական առուծախի գործողութեանց ձեռնարկեն.

Է. Թաղ. Խորհուրդ մ'իւր թաղի բընակիչը չեղող անձերու վկայագիր չկրնար տալ. և եթէ մէկն իւր բնակութիւնն Թաղէ մը ուրիշ Թաղ փոխադրած է, պէտք է որ նախ իւր տեղափոխութիւնը կառավարութեան մարդահամարի տուներին մէջ արձանագրուի և այնուհետեւ յանձնուի իւր խնդրած վկայագիրն.

Ը. Վկայագրերը պէտք է գրուին Պատրիարքարանի կողմէ յուղարկուած բունաւոր դրոշմաթղթոց վրայ հայերէն լեզուով, որոշ բացատրութեամբ և մանրամասն գրով, որ պէտք չէ եղծուած և նորէն գրուած ըլլայ, ինչպէս նաեւ սրբագրութիւններ և յաւելուածներ պէտք չէ գտնուին Անցագրատան ներկայելի վկայագրոց մէջ.

Վկայագրերն պէտք է ստորագրուած լինին Թաղ. Խորհրդոց Դիւանի անդամոց, այն է Ատենապետի և Ատենադպրի կողմէ, և վաւերացեալ Խորհրդոյն պաշտօնական կնքովն.

Արդ՝ սոյն չրջաբերական գրով՝ ինչպէս մայրաքաղաքիս միւս Թաղ. Խորհուրդներն, նոյնպէս և Պատուարժան Խորհուրդդ կը հրաւիրեմք, որ բարեհաճի կալուածական վկայագրերու վերաբերեալ գործողութեանց մէջ հետեւիլ սոյն պայմաններուն, և ամենայն մտադրութեամբ փոյթ տանիլ որ պէտք եղած քննութիւնք ճշդիւ կատարուին, և վկայագիրք թէ՛ ըստ ձեւոյն և թէ ըստ էութեան խնդրոյն՝ կանոնաւոր լինին և անթերի. եւ որպէս զի Թաղ. Խորհուրդդ և իւր յարգոյ դներ միշտ առաջի աչաց ունենան ներկայ հրահանգն, աւելորդ չեմք համարիր յանձնարարել որ համիք սոյն չրջաբերական գիրն չրջանակի մէջ առնելով Խորհրդարանիդ մէջ կարդալ, և այս առթիւ հարկ կը դատեմք յիշեցնել որ եթէ օրինաց դէմ գործում մը և թերութիւն մը մուտ գտնէ վկայագրի մը մէջ, անկէ ծագելիք ամեն վնաս և պատասխանատուութիւն պիտի ծանրանայ զայն տուող Թաղ. Խորհրդոյն վրայ.

Կ. Պոլիս, 22 Հոկտ. 1882

ԲԱԼԱՆԹԱՐԵԱՆ Ի ՊՐՈՒՍԱ

Աբեւելի ծանուց մէկ-երկու չաբաթ առաջ թէ Բալանթարեան ի Պրուսա ուղեւորած է, և թէ հոն Մանկական Պարտէզ մը բացուած անոր տեսչութեան տակ.

Բալանթարեան մեղի անծանօթ չէ. 87էն մինչեւ 89 հոս մնաց այլ և այլ դիտաւորութեամբ. իր մանկավարժական դասերուն ունկնդիրք տակաւին մոռցած չեն զինքը. իրենց երեւակայութեան առջեւ է կովկասեան հմամակրելի պատկերն, սիրուն մտրուքն, բարձր ճակատն ու դուրս ցցուած կուրծքը, եւ այդ կերպարանքին վրայ իմացականութեան եւ զարգացեալ կարողութեանց ցոլքերն՝ իբրեւ կախարդիչ ստուեր պատկերի մը վրայ երկնցած. Այս գործիչն երկու տարի հոս կեցաւ, իր վարդապետութեանց սկզբունքներն ալ հրատարակեց Աբեւելի մէջ և, որչափ կը յիշեմ, կրակոտ յօդուածով մը վախճան դրաւ անոնց իբրև փրփուր պատուած այիքներէ դուրս նետուած.

Այնուհետեւ քանիցս պաշտօններու կոչուեցաւ. ամեն տեղ ալ առժամանակեայ եղաւ իր պաշտօնը. վերջին անգամ, երբ ամիս կենալէ ետքը, Սամաթիայէն մեկնեցաւ ի Տրապիզոն. Ի՞նչ թողուց.—հաստատամտութիւն բարձրագոյն իտէալի մը վրայ, խորին համոզմունք իր պաշտօնին սրբութեանը վրայ, անվհատ արիութիւն ոգւոյ, նկարագիր որոշ. Անտեղի չէ ըսել թէ մեր կովկասեան ազգակիցք այսօր զմեզ իրենց ետեւը կը թողուն ու կ'անցնին, կ'անցնին գրականութեամբ, համալսարանական ուսմամբ, մտքի ու մարմնոյ առողջութեամբ. կ'անցնին դաստիարակութեան որոշ ծրագրերով, հաստատուն ուղղութեամբ և զոհողութիւններով. Բալանթարեան մինչեւ իր չուն ի Տրապիզոն՝ երկու հարիւրէն աւելի ոսկի կերած էր իր ծրագրովը դպրոց մը հաստատելու յուսով, և չորս հարիւրէն ալ աւելի՝ ծախսած էր Եւրոպայի մէջ իր մանկավարժական կրթութիւնը կատարելագործելու.... Հոս մինչեւ իր վերջին օրն ալ բնաւ յուսահատութիւն չցցուց, ոչ մէկուն առջեւ ազերսաւորի գձուձ կերպարանքն հագաւ, եւ այն օրը յորում Տրապիզոնի չոգենաւը կը նստէր, մէկ ամսական պահանջքն ալ Սամաթիոյ գանձէն՝ չընդունած կը փակէր վեհանձն ոգւով. Նպատակի մարդն առանց զոհողութեան ճամբայ չելլեր.

Այս օգոստոսին ալ Տրապիզոնէն դարձաւ հոս. թէ ո՛րչափ օգտակար եղած է հոն, չ'գիտենք որոշ, և սակայն հաւանական է որ իր պարտքը ճշդութեամբ կատարած ըլլայ, զի անոր հակառակը չէր կարող ընել. Իսկ Տրապիզոնէն իր մասնաւոր շահն ալ այն եղած էր, որ իր սրտին ու ոգւոյն համաձայն կենակից մը գտած էր՝ իր սիրած պաշտօնին մէջ, եւ այս անգամ ապաստանած անոր փափուկ և մեծ զօրութեանը՝ գործելու տարբեր կեդրոն մը կ'ընտրէ տարբեր ծրագրով,— Պրուսայի մէջ Մանկական Պարտէզ.

Եթէ կրթութեան այս նոր դրութիւնը օգտակար է, օգտակարագոյն եւս է այդ օտարախօս հայ քաղաքին մէջ. Առանց ցաւելու բնաւ կարելի չէ ըսել որ այդ քաղաքն այսչափ մտ գտնուի կ. Պոլսոյ, և տակաւին այսօր ալ մատաղ մանկիկներ իրենց մօրը դըրկին մէջ՝ առաջին անգամ օտար բառերով լեզու ելլեն. Հայ մօր մը ստինքին վրայ տեսնես կախուած հայ աղիքներու ձագուկ մը որ չ'գիտնայ հայերէն բառեր թոթովել. Եւ մինչ եռ միւս կողմանէ ալ լսուած է որ քսան եւ վեց տարուան գոյութիւն ունեցող ընկերութիւն մը կանգուն եկեցած է, և կրթութեան համար ա-

ՀԱՒԱՔՈՒԾՈՒԹԻՒՆ

Հաւարուծութիւն կամ հաւ պահելու արհեստը՝ գիտութեան կարգն անցած է այս երկրին մէջ, որուն միջոցաւ հանգիստ ապրուստ մը ճարող բազմաթիւ անձինք կան երկրին ամեն կողմերը. Հաւ պահելու արուեստը երկու մասնաւոր ճիւղերու բաժնած են. մին՝ հաւկիթի ածել տալ, միւսը վառեակ հանել, սնուցանել և վաճառել. Մասնագիտաց անխոնջ աշխատութեանց շնորհիւ հաւերու անանկ սերունդներ առաջ բերուած են որ, կան որոնք առատ հաւկիթի կ'ածեն, և կան անանկներ ալ որ միակերպ վառեակ հանելու ընդունակութիւն ունին, հետեւապէս երբ մէկը հաւարուծութեամբ զբաղիլ ուզէ, որոշել հարկ է թէ արհեստին ո՞ր ճիւղով պիտի զբաղի, փորձերով հաստատուած ըլլալով թէ երկու ճիւղը միասին շատ դժուարին է եթէ ոչ անկարելի.

Սովորական հաւ մը տարին տասներկու երկոտասնեակ (տուզինա) հաւկիթ ածելու է, այս է առ հասարակ մասնագիտաց այս օրուան հասուցած վերջին կէտը. այլ միակերպ ջանքեր կ'ըլլան, և ոմանք իսկ դիպուածաւ յաջողած են իւրաքանչիւր հաւէն տարին երկու հարիւր հաւկիթի ստանալ, զոր ձեռք բերելու միակ միջոցն կը համարուի հաւերու սնունդը. Հաւերը սնուցանելու համար առատ կերր տալու հարկ չկայ, չափաւոր այլ մաքուր և սննդարար սերմեր տրուելու են, մեծ հոգ տանելով որ օրուան միևնոյն ժամուն կերակրուին հաւերը. Մարդկան ճաշի նման ամէն օր երեք անգամ կեր տրուելու է ադոնց, հոգ տանելով ամեն անգամ որ անասունը ժամանակ ունենայ մարսելու իւր կերածը, ինչպէս մեզ անհրաժեշտ է, և հաւ մը իւր կերը ուտելէ վերջ ա՛րշաւի ընդարձակ տեղի մը վրայ վազէ և փնտռէ իւր կերը, այնչափ առողջ և արդիւնաւոր կ'ըլլայ. Մաքուր օդն և մաքուր ջուրն այնչափ անհրաժեշտ են հաւերու որչափ մարդկան. Բայց հաւ պահելու գիտութեան գլխաւոր կէտը կը կազմէ հաւերու կերի տեսակներն. այն տեսակ սնունդ տրուելու է կ'ըսեն անոնց որ հաւկիթի մը տարրալուծական մասերն պարունակեն եթէ ոչ անօգուտ է արդիւնք սպասել հաւէ մը որ ինչ որ տրուի իրեն կ'ուտէ, որովհետեւ անօթի է, Բնութիւնն իւրաքանչիւր հաւի համար երեք հարիւր հաւկիթ սահմանած է զոր կարելի է ստանալ առաջին տարին. եթէ միջոցը գտնուի. այդ երեք հարիւր հաւկիթներէ զատ երեք հարիւր հաւկիթ եւս արտադրելու բոլոր հիմնեղէնք պատրաստուած են բնութեան կողմանէ կ'ըսուի, պայմանաւ որ առաջին երեք հարիւրը մարդկային ճարտարութիւնն գիտնայ ձեռք բերել. Այս երկրի հաւարուծք իրենց հաւերը երկու տարիէն աւելի չեն պահեր, եթէ ոչ յոյժ գեղեցիկ և թանկագին անասուն մը ըլլայ այն.

Հաւերը կը վաճառուին ամբողջովին երբ երկու տարին կը լրացնեն, որովհետեւ թէ հաւը թէ՛ շատ կ'սպառէ և թէ քիչ արդիւնք կուտայ. Հաւ պահող մը եթէ հաւկիթի ստանալ կ'ուզէ՝ առանց վառեակ հանելու նպատակ ունենալու, իւր հաւերը առանց աքաղաղի թողելու է. Արու հաւը հաւկիթի ածելու վնասակար կը համարուի իւր մէտական այլ ոչ այնչափ քաղաքավարական սիրահարութեանց պատճառաւ. իսկ երբ թխսելու համար հաւկիթի մեռք բերուիլ ուզուի՝ երեք շաբաթ առաջ արու եւ էգ միատեղ ապրելու են որպէս զի հաւկիթներն արդիւնք մը առաջ բերեն. Իւրաքանչիւր աքաղաղի համար 12-15 հաւէ աւելի թողելու է չէ մերձաւորութիւն ունենալ. Նաեւ իւրաքանչիւր աքաղաղ իւր մասնաւոր ընտանիքը ունենալու է միշտ, միոյն արուն միւսին կնոջ մերձենալու չէ. այս կէտ յոյժ կարեւոր է, հետեւապէս 10-15 հաւեր զատ զատ տեղերու մէջ կը պահուին, լինին ադոնք աքաղաղի ընկերութեամբ թէ ոչ. հետեւութիւնը սա եղած է որ հաւ պահողներ այնչափ փոքրիկ տնակներ ունին իրենց հաւերու համար որչափ որ կարելի է իրենց հաւերը պատսպարել, իւրաքանչիւր տնակի 10-15 հաւ հաշուելով. Հաւերու մասնաւոր հիւանդութիւնը կը համարուի ՈՒԷԼԷ, որ ոչ թէ միայն կ'սպանէ այլ եւ ամուլ կ'ընէ անասունը, ուստի և այդ տնակները միակերպ կը փոխադրեն ատ եւ անդ որպէս զի ազատ ըլլան անասունք ոջիլներէ, նոյն ժամանակ քարիւղ քսելով տնակներու մէջ ուր հաւեր կը թառին կամ կը նստին. Քարիւղ եւ կաւ (քիրէչ) եւ սղոցի փոշի, այս երեքն են հաւերու ոջիլներն սպաննելու դեղեր. առաջինը, ինչպէս որ ըսինք, տեղ տեղ քսելով, երկրորդը՝ պատերուն քսելով (դոռոռ), եւ երրորդը տնակներուն մէջ պահելով որպէս զի հաւերը լուացուին, այսինքն թաղուին փայտի փոշիին մէջ, ինչպէս սովոր են ընել իրենց ոջիլներն սպաննելու համար.

Հիմա դառնանք համառօտիւ յիշատակել մէկ քանի միջոցներ որոնք արդիւնաւոր կ'ընեն հաւերու ածելը, այսինքն տարուան ամեն օրերը մէկ մէկ հաւկիթ ստանալ անասունէն. Մաքուր ցորեն, վարսակ, լուբիա եւ այլ ասոնց նման պարէններու կոտրտուքը տալու է առաւօտուն (այդ պարէնները յատկապէս աղալ կուտան աղօրիքներու մէջ). Իսկ կէս օրի ժամանակ՝ եթէ անասունք կանանչեղէն ուտելու միջոց չունին, փաթաթէ, շողգամ, սոխ, կաղամբ եւ այլ ասոնց նման բանջարեղէններ խաշելու եւ տրուելու են հաւերուն, իսկ երեկոյին անպատճառ եգիպտացորեն տալու է իւրաքանչիւր, որպէս զի բոլոր գիշեր ստամոքսին մէջ հիւթ գտնուի, եւ այդ եգիպտացորեն ամբողջ տրուելու է, առանց կոտրտելու. Զարմանալի ճշմարտութիւն մըն է թէ երբ հաւ մը կը դադրի հաւկիթի ածելէ, անպատճառ շատ սնունդ առած ըլլալու նշանն է, հաւերն ալ մեզ նման շափաւոր ուտելու են, հոգ տանելով որ կերածնին եւս լաւ մարսեն, եւ այդ մարսողութիւնը դիւրացնելու համար է թերեւս որ ձմրան ժամանակ փոքր ինչ սեւ կամ կարմիր գէղեա կը խառնեն եփած կանանչեղէնին մէջ.

Հաւերու սնունդին մէջ մեծ դեր կը խաղայ նաեւ միսը. միս եփած թէ հումմանր մանր ջարդուած ամեն օր տրուելու է իրենց, եթէ մանր ճճիներ, որդեր, մրջիւններ և այլն չեն գտնուիր իրենց ըբնակած տեղեր. Հաւեր մեզ չափ պէտք ունին միս ուտելու. Ուրիշ գլխաւոր կէտ մը եւս ոստրէներու կեղեւները մանր աղալ և կերցուելն է, զոր այնչափ ախորժանօք կ'ուտեն հաւեր. Հաւերու կեր անունով զանազան տեսակ բաներ կը ծախուին հոս պատրաստի, զորս մէջ կը գըտնուին բոլոր այն սնունդք զորս յիշեցինք. այլ ուր որ գտնել կարելի չէ զանոնք՝ լաւագոյն միջոցն է մեր յիշած սնունդները փորձել և պիտի տեսնուի թէ ի՛նչ մեծ տարբերութիւն առաջ պիտի գայ հաւերու արդիւնաւորման. Այս երկրին մէջ հաւկիթի մէկ երկոտասանեակը ձմրան ժամանակ 10 իսկ ամրան ժամանակ 5 դահեկան կ'արժէ, և եթէ իւրաքանչիւր հաւ տասն երկու երկոտասանեակ հաւկիթ ածէ, մէկ տարուան մէջ միջին հաշուով տարին 90 դահեկան շահ մը կ'ունենայ, որուն 50 դահեկանը ծախս հաշուելով՝ իւրաքանչիւր հաւէն տարին 40 դահեկան զուտ շահ կը հաշուեն հոս, որ ըստ մեզ յոյժ մեծ արդիւնք է, նկատելով թէ հաւու մը դրամագլուխն հաւկիթի մը արժէքն է. 3-5 հազար հաւ պահող անձինք բազմաթիւ են այս կողմեր. 2-3 հարիւր հաւ պահելով չափաւոր ապրուստ ճարող անձինք, կանայք մասնաւորապէս անթիւ և անհամար են. այսու հանդերձ, մէն մի տարի Գանատայէն 20 միլիոն երկոտասանեակ հաւկիթ կը ներմուծեն Միացեալ Նահանգները.

Այսչափով բաւականանք հաւկիթի մասին, եւ դառնանք վառեակ հանելու ճիւղին որ ալ աւելի շահաւոր է. որովհետեւ եթէ հաւկիթի մը 10 փարա արժէքն ունենայ, վառեակ մը ի հարկէ քսան անգամ 10 փարայ կ'արժէ աշխարհի ամէն կողմը. Մասնաւոր հաւկիթի մը վառեակ մը հանել տալն չէ դժուարին կ'ըսէ հեղինակութիւն մը, որչափ դժուար է վառեակ մը աշխարհ բերելէ վերջ ողջ պահելն. ուստի եւ մասնագիտաց ուշը գրաւած է վառեակները սնուցանելու արուեստը. Նորեկներն առաջին չորս ժամ անօթի կը թողուին. վերջը կը սկսին հաւկիթի խաշած դեղինը տալ շատ փոքր քանակութեամբ, հետը խառնելով եփած ալիւր, թարմ և փափուկ կանանչեղէն. ճճի, որդ և կաթ տալ. Առաջին օրէն կը սովորեցուն նորեկներուն ինքնաճանաչութիւն, բաժնելով գիրենք իրենց մայրերէն. տաք սենեակներու և բրդեղէններու մէջ պահելով մինչեւ երեք օր, տան տիկնոջ կամ աղջկան խնամոցը կը յանձնուին ադոնք որպէս զի հսկեն սոցա կեր ու խում. որովհետեւ յայնմ պարագայի եւս կեր ու խում է որ պիտի վճռէ հաւարուծի յաջողութիւն կամ ձախողութիւնը. Քաղաքիս մտերը կայ ընտանիք մը, այր՝ կին և աղջիկ մը որ իրենց ագարակին մէջ ամէն տարի եօթն հազար վառեակ (երեք ամսական) կը սնուցանեն և կը վաճառեն Պօսթոնի նշանաւոր պանդոկներէ միոյն որուն հետ պայմանագիր մը կնքած եւ երաշխաւորութիւն տուած են անթերի կատարելու և կը կատարեն, իւրաքանչիւր վառեակի համար կէս տօլար ստանալով. Պատուական չէ՞ այս. ասկէ աւելի յաջողներ ալ կան կ'ըսուի, որոց միացեալ առեւտուրը թերեւս հաւասարի վաճառական կոչուած բազմաթիւ տուներու առեւտուրին.

Հաւարուծութիւնն ամառ թէ ձմեռ ժամանակ միակերպ կը յաջողի հոս, հաւերու տնակները՝ վառարաններով՝ շոգիով և այլ միջոցներով տաք պահելով, և իրօք ամէն տեսակէտով այ աւելի շահաւոր է այդ արուեստ ձմրան ցաստկութեան ժամանակ քան ամառը երբ հաւկիթն ածան է և վառեակն այնչափ ախորժելի չէ. Հաւկիթները կենդանացուցնելու գործիքներ կան որոց վրայօք ուրիշ անգամ գրած եմ այս էջերուն մէջ և այդ գործիքներով կարելի է պէտք եղածին չափ վառեակ հանել եթէ միջոցն ունիս զանոնք սնուցանելու և ապրեցուցնելու. իսկ կենդանի հաւերն ալ ձմրան ժամանակ նստեցնել կարելի է եթէ իւր տնակն տաքուկ և սնունդը միակերպ և սննդարար է.

Հաւը կատարելապէս մեքենայ մըն է մասնագետին ձեռաց մէջ և առատօրէն կը վարձատրէ քեզ եթէ իւր բնաւորութիւնն ուսումնասիրած և բնական օրինաց հետամուտ եղած ես, մանաւանդ թէ առնասնոց ցեղը ճանչնալ անհրաժեշտ է, եթէ ոչ անկարելի է արդիւնաւորել զանոնք. Երբ երեւակայութեամբ աչաց առջեւ կը բերեմ այն հարիւրաւոր հաւերն զոր մեր հայրական ագարակը կը սնուցանէին ոզորմելի վիճակի մը մէջ առանց հաւկիթի և առանց վառեակի տարուոյն ութ ամիսները և կը բաղդատեմ զանոնք արդի տանս մօտ առանձագործի մը ունեցած հաւերուն հետ որոց իւրաքանչիւրը տարուոյն մէն մի օրը, ձիւն, սառ թէ կիզիչ արեգակ, հաւկիթ մը կ'ածեն. վառեակներ կը հանեն որոնք երեք ամսու չեղած 6-8 լիտր կը կշռեն, մեծ, կայտառ և գեղեցիկ, ասոնք և ասոնց նմանները կ'ըսեմ երբ կը տեսնեմ և կը յիշեմ մեր հայրենեաց խեղճուկ անասունները, կ'անիծեմ այն դժբաղդութիւնը որ մեր հայրենակիցք՝ ինչպէս ամեն տեսակէտով, այս մասին ալ դեռ խաւարի մէջ կ'ապրին.

Մ. Ե. ԹՕՓՀԱՆԷԼԵԱՆ

Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ
ՏՊԱՐԱՆ, ՎԻՄԱԳՐԱՏՈՒՆ ԵՒ ԳՐԱՏՈՒՆ
Սուլթան համամ փողոց, թիւ 14, Կ. Պոլիս
ՄԱՄԼՈՑ ՏԱԿ
ՍԿԶԲՆԱՏԱՐԵՐՔ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ՏՆՏԵՍՈՒԹԵԱՆ
Ի ՊԷՏՔ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ
ԳՐԵԵՑ
Դ. Ս. ԻՒՐԻՋԵԱՆ
Դերական Տնուոյ Ազգ. վարժարանաց
Յանձնարարութեամբ Ի. Վաւերացմամբ
ԹԻՒՈՒՄԱՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՑ
ԱԶԳԱՅԻՆ
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

ՏՈՒԹՔՈՐ ՍԵՂԲՈՅԵԱՆ, տեղափոխութիւն բրած ըլլալով, կը ծանուցանէ իւր հիւանդաց թէ՝ այսուհետեւ կրնան զինքը գտնել Բերա, Եէնի չարչի փողոց, թիւ 58, ամէն օր կէս օրէն վերջը, ի բաց առեալ երեքշաբթի օրերը. 3—30

ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԻ ՆԱՍԻՊ ԱԼԻՔԵԱՆ ԷՖ.
Մայրաքաղաքիս ազգային նշանաւոր ատամնաբոյժներէն Նասիպ էֆ. Ալիքեան պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան որ այս անգամ իւր գործատեղին հաստատած է Ղալաթիա Մասիէթ ժէնէրալ դրամատան դիմացը Ժերէմեան խանի վերնայարկը. կը խոստանայ ակռայ քաշել առանց ցաւ իմանալու. Ակռայ ցաւերը իր նորահնար դեղերովը անմիջապէս անցընել. Ակռայ լեցնել ամենայն ամրութեամբ և հանգստութեամբ. Շինծու ակռայ շինել քաղաքիս վրայ մէկէն մինչեւ երեք ակռայի երկերկու մէճիտ և անկից վեր հատը մէյմէկ մէճիտիյէի. ոսկի վրայ ակռայ շինել տալ ուզողներու համար ալ սակարկութիւն կ'ըլլայ հաւասար ըլլալով քաղաքիս ամենէն նշանաւոր օտարազգի ատամնաբոյժներուն կարի սուղ շինածներուն թէ՛ արհեստի թէ՛ նիւթոյն և թէ՛ գործածութեան մասին. բաց ի կիրակի օրերէ, ամեն օր ժամը 4էն մինչեւ 11 ըստ տանկաց, պատրաստ է այցելութիւն ընդունելու.
176 6—8

ԱԶԴ.
Ֆլ-դնէ-ն չոգենաւը, Նաւապետ Շէբերտ, Լիվրրուլէն ատ հասաւ ընդհանուր վաճառքով. Ֆ-ս. ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Գ-ր-ծ-ի-ը Ֆլ-դնէ-ն ղ-ք. ընդ.

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ
Թ. Փ. - ՊԱՇԻ

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ԶԵՌՆԱԾՊԻՆ
ԲՐՈՖԷՍԷՕՐ ՊԷՔԷՐ

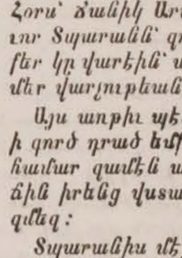

Որ Եւրոպայի մէջ առաջին տեղը կը գրաւէ նմանօրինակ արուեստագիտաց մէջ և որ մէկ քանի վերջերս զարուն տարած է, այս անգամ մայրաքաղաքս եկած է Իսմիրէն, ուր պատիւ ունեցած է ներկայացուցեր տալու կայսերական արքունեաց առջեւ. Բրոֆ. Պէքէր՝ հիած է իւր ամրոցի խումբով, որ կը բաղկանայ

14 ՀԱՅԵ՝ ԵՐԵՍ 9 ՏԱՐԻՆԱՅԻ

Բրոֆ. Պէքէր կ. Պոլսոյ մէջ պիտի տայ միայն մէկ քանի Աշխատութիւն և հրաշալի Ներկայացումներ, որոց առաջինը՝

Կիրակի 10ի Նոյեմբեր, գիշերուան ժամ 8 ՝ի։
Տոմսերը կարելի է գնել ամէն օր առաւօտեան ժամը 10էն մինչեւ իրիկուան ժամ 7.

Յայտագրին մէջ պիտի նշանակուին իւրաքանչիւր ներկայացման մանրամասնութիւնքը. 181

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ
Տպարան եւ Գրատուն
ԲԱՑԲԱՑՈՒ
Ն. Ձ. ԱՐԱՄԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Զաքմագնըլար Եօղուտու
Ցակոբեան խան, Թիւ 8, 9, 10, 11

Պատիւ ունիմ ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ բարեյիշատակ Հօրս՝ ծանիկ Արամեանի հաստատուած Տպարանին՝ զոր ցարդ օտար ձեռքեր կը վարեին՝ այս անգամ ուղղակի մեր վարչութեան ներքեւ առած եմ:

Այս առթիւ պէտք եղած միջոցներն ի գործ դրած եմ լիուլի գոհացնելու համար զամենն անոնք՝ որք բարեհաճին իրենց վստահութեամբ պատուել զմեզ:

Տպարանիս մէջ կը գտնուին Հայերէն, Տաճկերէն, Գաղղիերէն, Յունարէն, Պուլկարերէն եւայլ ամեն լեզուէ տառեր՝ իրենց պարզ եւ զարդարուն տեսակօք: Ինչպէս յառաջեն այսու եւս ամենամեծ խնամով պիտի տպագրուին ամեն տեսակ գրքեակք, ինչպէս նաեւ հարսանեկան Հրաւիրագիրներ, Այցետուներ, Նամակագրութիւք, Մանագրոյժ եւայլն, եւն:

Տպարանս իրեն նշանաբան ընտրած է Գնոյ չափաւորութիւն, պարկեշտութիւն, փութաջանութիւն եւ այլն ամեն հանգամանքներ որք յատուկ էին ծանիկ Արամեան Տպագրատան: Կը հրաւիրուին Պատ. Հեղինակք եւ Ազգայինք փորձով հաստատել մեր ըսածներն:

ՆԵՐՍԷՍ Ձ. ԱՐԱՄԵԱՆ

ԾԱՆՈՒՑ. — Գաւառներէ եկած յանձնարարութիւնք ամենայն ճշդութեամբ եւ փութով կը կատարուին:

ՍԻՄՈՆ ԳԱԲԱՄԱՃԵԱՆ
ՀԱՒԱՔԱԾՈՒ
Ընդէր Գրասենեաց
Ազգային եւ Օտար Մատենագրաց
(Արձակ և Ոտանաւոր)

Սոյն ընտիր գործն ցարդ հրատարակուած հաւաքածուներու մէջ առաջին տեղը կը բռնէ, ուստի մեր պարունակութիւն մի ընտիր դասակարգութեամբ՝ շահագրգիռ և հետաքրքրական ուսանողաց համար: Երկասիրողն եւրոպայի մեծ հեղինակաց հետեւողութեամբ յաջողած է լաւագոյն մեթոդով մի առաջնորդել զաշակերտս յուսումնական լեզուի:

ՀԱՒԱՔԱԾՈՒՆ կը բաղկանայ երկու մասերէ: Ա. մասին մէջ կը բովանդակին գեղեցիկ հատուածներ, պատմական և նկարագրական գրուածներ, առակներ, եւն. Գինն է 3 գահեկան: Իսկ Բ. մասին մէջ՝ որ առաջինէն կրկին է ու մեծագիր, կը պարունակէ մեծ մասամբ անտիպ գրուածներ, գրագիտական գլխաւոր կանոններ, 35 հայ հեղինակաց հակիրճ կենսագրութիւններն, առակներ, բարոյական խմամաներ, բառագիտական ծանօթութիւններ եւն եւն: Գինն 7 ուկէս գահեկան: Կը ծանուցուի ամէն հայ գրասիրաց յուշ:

Սոյն գործոյն կեղծ օրինակներէն զգուշանալու համար բաւ է միայն կարդալ գրքին ճակատն ԱԻՄՈՆ ԳԱԲԱՄԱՃԵԱՆ. 168

ՋՐՍԲՈՒԺԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼՍՈՅ
Բերա, Պարզ աղաճ, Թիւ 15, 17, 19 [Ազա ճամի]

Իր տեսակին մէջ միակ հաստատութիւն յԱրեւելս
Ամէնէն զօր

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լոնտրն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւելքան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետերերք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ գրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 17,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ենթասուց համար։

27

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մինչորդութեամբ ստորագրելոց, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած ենթաներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եղերաց
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Գալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889	» 5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » »	» 12,773,779

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱՉ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ Ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 Ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիատիս խան. 4

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՖԷԼՐԻ

Իպոլու մէվսիմի չիմատա էլպիսէ անպարբնտան վիրիկեճէք գարաղոլ գաբուլթլարը տէբուենինէ գարլանճագ քիւրք իլէ գարլամա իճբէլթի ալթմըշ իւչ զրուշա թալիպի էօհանէսինտէ օլուպ, թէչրինի էվվէլին եիկիրմի ինքինճի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլիպ, իրթէսի կիւնիւ եւուգաէ պէշ թէնգիլի գապալ օլունճաղընտան իմաարնա թալիպ օլանլարը մնագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ էկկէ մէլէրի իլան օլունուր։

16 թէչրինի էվվէլ 1890	826		
Նօ. 31	2—3		

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՖԷԼՐԻ

Ինքինճի օրտուի հիւմայուն մէրքէզ վէ մէվագ ինտէքի ասաքիրը չահանէ իչուն չէրաիթը մուդարբէրէսի իլէ միւպայաա օլունանճագ. Ֆասուլեա վէ բաթաթէսին իմասընա թալիպ օլանլարը մնագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ էկկէ մէլէրի իլան օլունուր։

13 թէչրինի էվվէլ 1890	825		
Նօ. 30	3—3		

ՄԱՍ

ՇՈՒԴԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԱՒԳՐԻՆԼԻ և ՄԷՆԳԷՐԷՆԴԻ ԴՊԻՆ ԲԱՆԿ ԼՕԹԵՆԵՐԻ

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Քանքաուս	4200	Ինինրօ	3000
Ֆէրրա	4000	Օսպրիա	3000
Օսմանլի	4000	Դէրեմիա	3000
Սէնսպրիս	3250	Բէրա	3000
Թիպս	3250	Լոգիւս	800
Մակասար	3250	Գիմնաս	800
Մարիսթիս	3250	Սէտիլ	700

Ֆէրրա շոգենաւը, նաւապետ Ուիլօքս ամսոյս դ.էպ ի 22ին Լիվրուլէն աստ կ'ելլա պատուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՀԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

9 31 Հէյմս Ագրիդ Լիվրուլ.

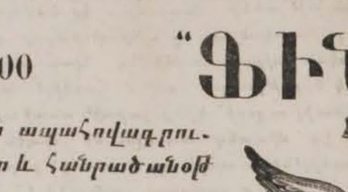

ՄԱՐԱՎԻԼԻԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ասուած կը ընչ խորհրդներն և ո և է կերպով յառաջ գան սպիներդ։ Կ'անհետացնէ ծակի նշանները, քաղերն, արեւի թագած պրէսքերը եւն։

Դիմեցին կուսաց երբեսարդութեան ամէն հրաշագործները։ Գեղեցիկ տեսքն ներքին խնամոց համար թանկագին դեղ։

Թուրքիոյ համար ներկայացուցիչն է Գ. Ֆ. Գէլլիս, Ֆընարբահչա խան, Պոլիս։ Ընդհանուր սիներանոցն է Լամանա Դարանա, Գալաթիա, Նիւքսէք գալաբրըմ, Վոյլաստի քովն—սկզբնական դեղատնոցաց համար, դիմել միայն սիներանոցն։ 33

ՊՈՒՏԱՐԼԻՆԹԻ ՄԱՔԻՐՈՂԱԿԱՆ (ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ) ԱՂԲԻՒՐ

1885ին Հունգարիոյ Մայրաքաղաքի Տիեզերական Ցուցահանդէսին մէջ՝ յառաջիմութեան, մրցման կարողութեան եւ արտաժման մեծ միտալն ստացած է, զոր այդ ցուցահանդէսին դարաւորք նշանակած էին իրը առաջին մրցանակ մաքրազարկան հանքայրոց համար։

Այս աղբիւրը մեծագոյն մրցանակներն պատուած է ինն ցուցահանդէսի մէջ։ Կը փարի եօթն ոսկեայ եւ արծաթեայ միտալներով։ Բայց ասոնք բժշկական աշխարհին համարումը կը վայելէ իր ազդուութեան և անուշութեան զարմանալի կարողութեան համար։

ՖԻՒԱՆՍՈՒԱ-ԺՕԶԷՖ ազգիկը վերջերս դրուատուած է Լարիպի բժշկական Ակադեմիայէն և Լանտոնի համբաւաւոր Լընտըն-Հոսբիտալ հիւանդանոցէն։ բաց ասած, այս ջուրն ուրիշ առաջին փորձով կը յայտնէ ինքզինքը։ Այս ջուրին վրայ տեսքրակներ ծրիաբար կը տրուին այս ջրին բոլոր մթերանցներու, գլխաւոր դեղատանց և Պուտապէշի գրասենեկին մէջ։

Նմանօրինակ ուրիշ ջուրու հետ շփոթութեան առաջին առնլու համար, խնդմութիւն է սիշտ փնտռել «Ֆրանսուա-Ժոզէֆի մաքրարարան» գրիբրին նշանը որ կը գտնուի ամէն շիշերուն վրայ։

ԵՒՐՈՊԱՅԵՑԻՔ ՄԻՇՏ ՋՈՒՐՆ

FRANÇOIS JOSEPH

ՊԻՍԱՐԼԻՆԹԻ (ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ)

Ուրբաքանչիւր եղանակի սկիզբը սատմրաներ մաքրելու համար։

ԱՄԷՆ ՈՐԵՆ ԿԱ ԴԱՒՈՒԻ

Կը գտնուի Տ. և Մ. Մէկիքի և Ս. Քրիսգիանէ՝ Պոլիս, Ս. Գաղաբիատէս և Ա. Իրիթոս՝ Գալաթիա, Ճ. Քանգուբ ի Սերա, Թուրքիոյ համար գործակալն է Պ. Ֆ. Գէլլիս, ի Պոլիս։ 84

Վ ԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՌԼԸՄԱՆ

ԵՒ ՊԱՌՈՒՄՊԷՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջագգ. թղթատարատան վրայի յարկը, և ի Զմիւռնիա Էմանիէլիքի փողոց թիւ 59

Այս նշանաւոր գործատունն, որ արժանաւոր համբաւ մը ստացած է ի մէջ, այս ամրան եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելում մի կ'ընէ, որ արդէն բազմաթիւ է Ֆրանսական, Անգղիական, Գերմանական եւ Պէլճիական բերդերու զանազան տեսակներով։

Ներկայ ամրան համար նոր գեղեցիկ գործեր ստացուած են։ Ամէն տեսակ գրամ, բանուած, կիսապզծուած, բալիքս, քօրսէ, թաշկինակ, սեղանի պիտոյք, շապիկ, շապկընկեր, սատմանք, ֆլանել կանանց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդազգեստներ, տուեցած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակէ։

Հասարակաց զարմանքը կը գրաւէ մանուածանդ այն վերլուծուլ և զանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքերներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով ու չքեղութեամբ յօրինեալ են։

Ցաւելու՝ մի ըրած է նաև ապպրուած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն ճաք է պիտքան, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին շնորհիւ կրնայ կատարելագոյն գործածել բոլոր իւր յանձնարարելիները նոյա ճաշակին ու բաղձանաց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ ապրողներն։ Կը գտնուի նաև մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար ամէն տեսակ զգեստներ բոլորովին խիստ չափաւոր գներով։

Կը ծախուին մեծ և փոքր չքանակութեամբ։

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՑ 24

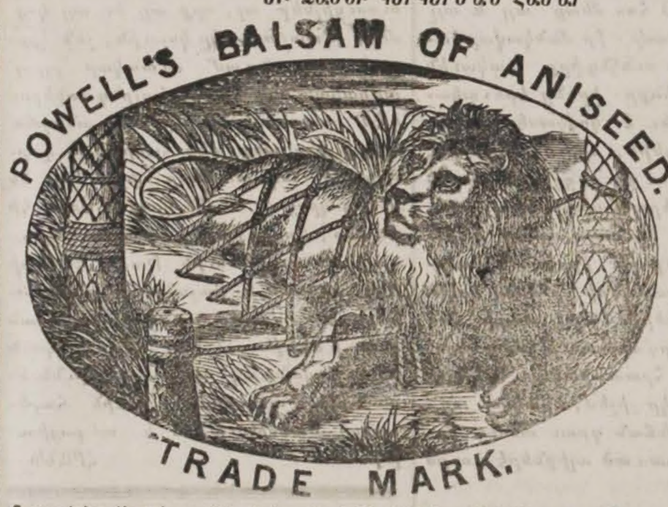

ՀԱԶԻ, ՇՆՉԱՐԴԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ԾՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՉԱՑԻՆ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԻՆՉԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵՆՆԵՐ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղին վայելած համբաւը միշտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Բուսէլ կ'ստանայ անանցնի որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ թագուհւոյն նէրէլի թղթատարէզին վրայ։ ի Ուիք. ըն կովտա.

«Սիրելի պարան, Ըստ օրում կը նեղուէի յամառ հազէ մը որ գիշերը կ'արգելուր ինձ քնանալ և ցերեկը հանգիստ անցուանել, Ս. սեմ. Նոսն Քարթիէսյան ձեռագործ ինձ գործածել՝ ձեր անզուգական բալասանէն սիրտով հաւատալ ձեզ թէ ստացածին գործածութիւնէն իսկ զգալի բարերարութիւն կրեցի, առաջ իսկ պէտք ունենալու գործածս գագրեցնելու, և առաջին փաքր պրուակը բոլորովին բուժեց զիս։ Ուստի սոնար ազդեցութեան վրայ ունեցած մեծ վստահութեամբս կը յանձնարարեմ զայն ոյոյց։ (Սար.) Ա. Լինդէնլ, Նեգրի թնդանօթակրէն։»

Կը վաճառուի ամէն դեղատանց և արատներու դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին 2 բէնսի և 11 շիլինի—Պատրաստակալ ձեռամբ ԹՕՄԱՍ ԲՈՒՍԷԼԻ, 4, Ալպիոն Բալէյս, Պլաքֆրիարս բոս, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Ներկայացուցիչն քով։
601 Մ. ԷՍՄԱԻԵՆՆ ՏՈՒՐԻԱՆԱՆ.

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վ. Դիվան, պահականոցին քով, կայսրան Թրամուէյից, 95 և 97

MERVEILLEUSE DÉCOUVERTE!
Plus d'ASTHME, Plus de SUFFOCATIONS
Les Papiers, les Poudres, les Cigarettes, à base de narcotiques, calment momentanément vos souffrances épouvantables, mais vous tuent sûrement.
ASTHMATIQUES!
Le SEUL CURATIF de l'ASTHME,
Le SEUL REMÈDE INOFFENSIF qui GUÉRIT, c'est la
LIQUEUR DE L'ÉTOILE
du Chimiste Lantos, perfectionnée et préparée par
Mario LECHAUX, Phᵉᵗᵉᵘʳ, 164, r. Ste-Catherine, BORDEAUX
Une intéressante Notice, contenant tous les renseignements sur la médication et de nombreuses attestations de son efficacité, est envoyée gratis et franco à tous ceux qui la demandent.
DÉTAIL: Dans toutes les bonnes Pharmacies.

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Օր	Հանգ.	Ժ.	Ր.	Երթ—ելք	Գծեր
Բշ.	15 27		Եր.	Օտէսա	
Գշ.	16 28	5	Եր.	Աչիքասնդրիա	
Դշ.	17 29	10	Ա.	Պասսէլա	
Դշ.	17 29	10	Ա.	Սեվաստոպոլ	
Եշ.	18 30	2	Եր.	Օտէսա	

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակալութիւնն Ռուսական ընկերութեան ի Քիրչէ Գարու։ 26

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ

ԳԻՒՂ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԷԼԼՈՎԱ

Կառ. խումբ	Արեւ. ճեղք. Թ. 2	Կռ. խ. ճ—մբ. Ա. 4	Կռ. խ. թառ. Թ. 52 Ա. 52
	Երեկոյ Ժ. Վ.	Առաւ. Ժ. Վ.	
Կ. Պոլսէն մեկնող	7 20	8 18	7 50
Գումրգարա			8 08
Նէտիգարէ			8 22
Մարմարիղ			8 39
Աչմէ-էֆենտու			8 52
Քիւչիւք—Զէյթինճէ			9 03
Կարթալ—գուլէ			9 47
Չատալճէյ		9 46	10 23
Զատիգճա			11 06
Գէտպուճէ	9 50	10 46	11 45
Սիլիվրի			12 51
Զէրէքէպէյ ժամանումմ		12 02	1 33
Զէրէքէպէյ մեկնումմ		12 04	2 00
Զորլու	11 50	12 47	2 50
Մուրատլը—Պէօրէլիի			3 38
Սէրքէլէր—Պէֆիթլիք			4 09
Լիւլէ—Պուրկազ		2 19	4 39
	Երեկոյ		
Պազարճիք	1 55	2 51	5 35
Բալչիք			6 16
Ուզունճա—Բէօրքիւ		3 57	7 05
Գուլէլի—Պուրկազ		4 15	7 47
Ռուսի			8 15
Ագրիանուպոլիս ժամ.	4 14	5 09	9 00
			Երեկոյ
Ագրիանուպոլիս մեկ.	4 19	5 19	1 00
Գաուրքէզի			1 40
Մուսթաֆա բաշա ժամ.	5 15	6 15	2 18
մեկ.	5 20	6 30	2 33
Հարմանլը ժամ.	6 4	7 42	3 22
մեկ.	6 9	7 27	3 48
Թըրնովա-Սէմէնլի ժամ.		7 51	4 20
Թըրնովա—Սէմէնլի մեկ.		8 01	4 45
Գաուրքէզ—Հապէզլի		8 38	5 45
Լեթէ—Մահմէլլէ		9 27	8 00
Բաքալը	8 32	9 53	8 55
Գաթալճիգ—Սթանիմաք		10 20	9 00
Փիլիպէ ժամ.	9 21	10 42	9 50
մեկ.	9 31	11 2	10 50
Թահթաբ Բազարճըք		11 58	11 22
Սարամպէյ ժամ.		12 23	Երեկոյ
մեկ.		12 24	1 52
Պէյօղլու ժամ.	11 10	12 43	12 00
	Առաւ.	Երեկոյ	գիշեր
	Քշ.-ուրբ		Երեկոյ
Սոֆիա ժամ.	3 18	4 29	5 50
Նիշ	8 20	10 04	
	Երեկոյ		
Պէլկրատ	2 45	4 48	
Պուտապէշթ	10 05	1 25	
Վիէննա	3 15	7 15	
	Երեկոյ		
Սկիւտարի		1 49	
Սէլանիկ		9 36	

Կառ. խումբ	Արեւ. ճեղք. Թ. 1	Կռ. խ. ճ—մբ. Թ. 3 Ա. 3
	Ժ. Վ. Քշ. Երեկ.	Ժ. Վ. Գիշերվան ժամերով
Սէլանիկ մեկնումն		6 00
Սկիւպ		1 49
Վիէննա	8 25	00
	Երեկոյ	
Պուտապէշթ	2 35	2 40
Պէլկրատ	9 30	1 55
Նիշ	3 20	5 44
Սոֆիա	9 00	12 16
	Գիշեր	
	Առաւ. Երեկոյ	Առաւ.
Պէլկրատ մեկ.	12 40	3 57
Պարամանդ		4 15
Թահթարաբազարճիք		4 42
Թահթարաբազարճիք ժամ.	2 12	5 35
Փիլիպէ մեկ.	2 17	6 00
Գաթալճիգա—Սթանիմաք		6 21
Բաբացլը	3 08	6 47
Եէնի Մահալլէ		7 12
Դարատճիք—Հապէզլի		8 01
Թըրնովա-Սէմէնլի ժամ.	4 55	8 55
Թըրնովա—Սէմէնլի մեկ.	5 00	8 42
Հարմանլը ժամ.	5 24	9 06
մեկ.	5 29	9 21
Մուսթաֆա-փաշա մեկ.	6 15	10 17
Գաուրքէզի ժամ.	7 09	11 12
Ագրիանուպոլիս ...ժամ.		
Ագրիանուպոլիս մեկ.	7 14	11 25
Ռուսի		
Գուլէլի—Պուրկազ (Պիւֆէ)		12 19
Ուզունճա—Բէօրքիւ		12 58
Բալչիք—Գաուրքէզ		
Պազարճիք—Լիւլէ	9 36	1 50
Լիւլէ—Պուրկազ		2 18
Սէրքէլէր—Զէֆիթլիք		
Մուրատլը—Բէօրքէլի		
Զորլու		3 48
Զէրէքէպէյ ժամ.	12 12	4 26
մեկ.	12 17	4 30
Սիլիվրի		
Գէտպուճէ		
Չատալճա	1 57	6 11
Զատիգճա—Բէզ		6 47
Աչմէ-էֆենտու		
Գիւչիւք—Զէյթինճէ		
Մարմարիղ—Գիւղ		
Նէտիգարէ—գուլէ		
Գումրգարա		
Կ. Պոլիս (Պիւֆէ) ժամ.	4 00	8 15
	Երեկոյ	Առաւ.

Կառ. խումբ	Կռ. խ. ճ—մբ. Թ. 123 Ա. 6
	Ժ. Վ. Գիշերվան ժամերով
Սէլանիկ (Պիւֆէ) ...մեկ.	6 00
Թօրանն	6 33
Ալմաթօվօ	7 10
Քարատուրա	7 31
Կիւմիւճճէ	7 41
Կէօրկէլի	8 17
Լիթուանիա	8 51
Միթրովիցա	9 00
Տէմիրգ ապու (Պիւֆէ) ժամ.	9 32
մեկ.	9 42
Գրիսիվօյոգ	10 27
Վ. Մէնէնճանօ—Կրատինգ	11 06
Գրէսթրիւիլ ժամ.	11 53
մեկ.	12 01
Զէլենիկօ	1 51
Լուպիւպ (Պիւֆէ) ժամ.	1 27
մեկ.	1 49
Հասքոյոլ	2 29
Դուսմանօվա	3 22
Թոպանանցէ	3 53
Բրէշտովա	4 21
Պուդապէշթ	4 33
Պուդապէշթ	4 57
Սպէնցէ ժամ.	5 10
	Երեկոյ
Նիշ ժամ.	9 40
Պէլկրատ	4 48
Պուտապէշթ	1 25
Վիէննա	7 15
Սկիւտարի	1 49
Սէլանիկ	9 36

Կառ. խումբ Թ. 523	
Վիէննայէն ամէն օր	Ժ. Վ.
Վիէննա մեկ.	8 00
Պուտապէշթ	2 40
Պէլկրատ	10 55
Նիշ	5 50
	Առաւ.
Սպէնցէ մեկ.	10 40
Պուդապէշթ	10 55
Պուդապէշթ	11 23
Բրէշտովա	11 40
Թոպանանցէ	12 03
Դուսմանօվա	12 37
Հասքոյոլ	1 13
Լուպիւպ (Պիւֆէ) մեկ.	1 49
Զէլենիկօ ժամ.	2 01
Զէլենիկօ	2 37
Գրէսթրիւիլ ժամ.	3 20
մեկ.	3 30
Վ. Մէնէնճանօ—Կրատինգ	4 20
Գրիսիվօյոգ	5 03
Տէմիրգ ապու (Պիւֆէ) ժամ.	5 37
մեկ.	5 52
Միթրովիցա	6 26
Կէօրկէլի	6 55
Կիւմիւճճէ	7 19
Քարատուրա	7 51
Ալմաթօվօ	8 01
Թօրանն	8 24
Սէլանիկ (Պիւֆէ) ...ժամ.	9 01
	Երեկոյ

ԳԻՒՂ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՍԿՈՒԻՊ—ՍՊԷՆՑԷ

Կառ. խումբ Թ. 522	Առաւ. Ժ. Վ.
Սէլանիկէն ամէն օր	
Սէլանիկ (Պիւֆէ) ...մեկ.	6 00
Թօրանն	6 33
Ալմաթօվօ	7 10
Քարատուրա	7 31
Կիւմիւճճէ	7 41
Կէօրկէլի	8 17
Լիթուանիա	8 51
Միթրովիցա	9 00
Տէմիրգ ապու (Պիւֆէ) ժամ.	9 32
մեկ.	9 42
Գրիսիվօյոգ	10 27
Վ. Մէնէնճանօ—Կրատինգ	11 06
Գրէսթրիւիլ ժամ.	11 53
մեկ.	12 01
Զէլենիկօ	1 51
Լուպիւպ (Պիւֆէ) ժամ.	1 27
մեկ.	1 49
Հասքոյոլ	2 29
Դուսմանօվա	3 22
Թոպանանցէ	3 53
Բրէշտովա	4 21
Պուդապէշթ	4 33
Պուդապէշթ	4 57
Սպէնցէ ժամ.	5 10
	Երեկոյ
Նիշ ժամ.	9 40
Պէլկրատ	4 48
Պուտապէշթ	1 25
Վիէննա	7 15

ԳԻՒՂ ԻՍԿԻԻՊ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կառ. խումբ Թ. 622	Առաւ. Ժ. Վ.
Իսկիպէն ըշ գշ. ուր.	
Լուպիւպ (Պիւֆէ) ...մեկ.	7 40
Լէզէնան	8 47
Քարատանիք	9 42
Վ. Կոմրովոյ	10 52
Լիբրիան	11 45
Բրիշթինա	12 37
Վ. ուշնոն	1 23
Միթրովիցա (Պիւֆէ) ժամ.	1 40
	Երեկոյ

Կառ. խումբ Թ. 621	Առաւ. Ժ. Վ.
Միթրովիցայէն գշ. եշ. ըշ	
Միթրովիցա (Պիւֆէ) մեկ.	7 25
Վ. ուշնոն	7 47
Բրիշթինա	8 41
Լիբրիան	9 36
Վ. Կոմրովոյ	10 37
Քարատանիք	11 24
Լէզէնան	12 01
Լուպիւպ (Պիւֆէ) ...ժամ.	12 54
	Երեկոյ

ԹՐԻՆՕՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՈԼՈՒ

Կառ. խումբ Թ. 322	Ժ. Վ. Առաւ.
Կիր. Գշ. Ուր.	
Հարգարգակցութիւն գլխաւոր գծին կամ-սմբոյց հետ Սոֆիա Պէլլոյէյն ժամ. Երեքշաբթի ուրբաթ Սարմակէյն ժամ. կիր. Կ. Պոլիս-Ս. Պոլս Նոմ.	7 55
Կ. Պոլիս-Ս. Պոլս Նոմ.	7 51
	Առաւ.
Թըրնովա—Սէմէնլի մեկ.	8 24
Գաբարուանար	9 08
Բասանլ—Մահմէլլէսի	10 14
Սէնի—Զաղրա	11 23
Սիլիվրի—Բէրմանլը	12 21
Լյուլեյոլա ժամ.	1 10
Պուրկազ ժամ.	6 50

Կառ. խումբ Թ. 321	Ժ. Վ. Առաւ.
Բշ. Դշ. Շբ.	
Պուրկազ մեկ.	6 00
Լյուլեյոլա ...մեկ.	11 10
Սիլիվրի—Բէրմանլը	12 11
Սէնի—Զաղրա	1 12
Բասանլ—Մահմէլլէսի	2 15
Գաբարուանար	3 16
Թըրնովա—Սէմէնլի ժամ.	3 50
	Երեկոյ
Հարգարգակցութիւն գլխաւոր գծին կամ-սմբոյց հետ Պէլլոյա-Սոֆիան մեկ. Երեքշաբթի ուրբաթ Սարմակէյն մեկ.	4 54
Ա. Պոլիս-Կիրլոյոյ մեկ.	8 42

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԻՏԷՆ ԱՂԱՃ

Կառ. խումբ Թ. 222	Ժ. Վ.
Գշ. Եշ. Շբ.	
	Երեկոյ
Տէնէ—Աղաճ մեկ.	12 20
Ֆերրէ	1 29
Պիտիլլի	2 33
Սուֆլի	3 31
Տիմիրհան	4 36
Գուլէլի—Պուրկազ	5 19
Ուրլի »	5 46
Ա. Պոլիս ...ժամ.	6 40

Կառ. խումբ Թ. 221	Ժ. Վ.
Բշ. Դշ. Ուր.	
Ա. Պոլիս մեկ.	8 00
Ուրլի »	8 55
Գուլէլի—Պուրկազ մեկ.	9 40
Տիմիրհան	10 15
Սուֆլի	11 27
Պիտիլլի	12 20
Ֆերրէ	1 21
Տէնէ—Աղաճ	2 20

Սաորագծեալ վագրկեանները գիշերուան ժամը կը նշանակեն սկսելով երեկոյեան 6է մինչև առաւօտեան ժ. 5 59 (Ը. Ե.) 15